Anul V. No. 4 Aprilie 1937.

ŞCOALA BASARABEANA

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ŞI APĂRAREA INTERESELOR INVĂŢĂTOREŞTI

Organ al Asociaţiei învăţătorilor din jud. Lăpuşna şi Municipiul Chişinău

SISTEMUL PEDAGOGIC
AL
ŞCOALEI FORMATIV-ORGANICISTE

Numai încape îndoială că afirmarea unei intime intrepătrunderi a ştiinţelor noologice, este departe de a fi o constatare nouă. Reciprocitatea şi interdeterminarea ştiinţelor de această natură se explică prin speculaţia lor asupra aceleaşi realităţi, spiritul. Ceace le diferenţiază şi le constitue ca ştiinţe aparte nu s'ar referi deci la domeniu ci la punctele de vedere din cari această realitate este privită.

Unele din acele ştiinţe constată şi tind a formula legi (psihologia—sociologia); altele dau norme şi propun finalităţi —etica — pedagogia. Caracterul normelor propuse se sprijină în ultimă instanţă pe ceace celelalte ştiinţe constată şi explică.

Idealul educaţiei, idealul *moral*, sunt valori cari trebue să pornească dela realităţi spre a fi cu adevărat realizabile. Nici psihologia pură ca şi sociologia nu se fixează la stricte judecăţi de existenţă, la afirmarea a ceace este, ci pătrund şi dincolo de fenomenul constatat, în domeniul a ceace trebue să fie realitatea cercetată fie pe latura conduitei, fie ca nivel structural.

Aceiaş dependenţă mutuală se vădeşte pregnant şi în domeniul ştiinţei educaţiei. Mai întâi această ştiinţă, comportă o dublă atitudine: de constatare şi normativă. Ştiinţa educaţiei îşi are punctul de plecare într'o realitate, insul de educat, a cărui cunoaştere este în prealabil necesar a fi înfăptuită pentru ca apoi să se treacă la al doilea plan de

Profesor G. G. Antonescu

Universitatea Bucureşti

preocupare, cu caracter normativ, îndrumător spre un ideal de realizat.

Orice doctrină pedagogică presupune această îndoită orientare, cel puţin principial, atât înspre realităţi cât şi spre ideal. Altfel fundamentarea se vădeşte lesne a fi şubredă, invalidarea ei, cel puţin pe terenul aplicărilor practice, constituind o promptă reacţiune. Bazarul doctrinelor pedagogice de acest gen, perimate, este o dovadă peremtorie a celor afirmate.

Unele din aceste doctrine, au pornit din „birou" dela „masa de lucru", cum spune Binet, construite fiind prin jocul simplelor deducţii, în ciuda realităţilor din care ţâşnea adevărata viaţă. Considerarea copilului, ca o „tabula rassa" ca o ceară primitoare a tuturor formelor impuse din afară, a creat şcoala receptivă, statică, care anula iniţiativa şi spontaneitatea creatoare a elevului.

La fel şi celelalte doctrine care deşi porneau, ce e drept, dela realităţi, neglijau totuşi un al doilea factor stimul şi valorificator al acţiunii, *idealul*, exprimat în valori reale, durabile, solicitând în om forţe realmente superioare.

Generalizarea pripită, lipsa de informaţie, prezenţa falselor valori, nicăiri nu sdruncină mai dureros, prin consecinţele lor funeste, realităţile acţionate, decât în educaţie. Aci cu greu se pot observa erorile, la timp, iar când ajung a se observa, cauza este definitiv pierdută. In ordinea materială a lucrurilor, un calcul greşit, o metodă indecvată, un scop nepotrivit, atrage corectarea promptă prin consecinţele lor imediate. Realitatea verifică dintru început acţiunea. Efectele unui nepotrivit sistem de educaţie apar cu mult mai târziu însă, atunci când omul s'a împlinit ca formaţie şi orice reintoarcere este cu neputinţă.

Criza morală de care s'a abuzat chiar vorbindu-se în ultimul timp, fragilitatea morală, tentaţia spre imediatul material, spre facil şi oportunism, nu-şi are oare cauza şi într'un sistem greşit de educaţie a cărui efecte abia acum se manifestă?

Şi cu toate acestea, tocmai aci în educaţie, toţi se înfăţişează ca iniţiaţi, capabili să dea îndrumări şi sentinţe, să

înfăţişeze remedii şi sisteme socotind că absenţa unor informaţii conştiincioase asupra realităţilor indicate, nu constitue o condiţie absolut obligatorie, bunul simţ cel mult, înlocuind orice altă competenţă. Deaceia greşit s'a spus că Românul s'a născut poet Românul s'a născut pedagog! Şi cu toate acestea sentimentul de răspundere trebue să fie nelimitat în educaţie. Aceasta stă în legătură cu faptul că tipul de educaţie ales, complexul de principii care-l fundamentează, concepţia care-l animă, toate acestea au o preţuire nu numai individuală ci mai ales socială, sistemul adoptat aplicându-se colectiv pe generaţii, determinându-le mentalitatea. Deaceia pe drept cuvânt spune Gustav le Bon că „le choix d'un systéme d'éducation a plus d'importance pour un peuple, que celui de son gouvernement". („Psychologie de l'Education").

Insemnătatea alegerii unui sistem de educaţie decurge dealfel şi din valoarea lui ca factor îndrumător şi coordonator al acţiunii practice. In educaţie, dealtminteri ca şi în ori care altă acţiune practică, planul de lucru, sensul, conceptele, mijloacele şi finalitatea, se impun a fi dintru început, clarificate. Nimic nu-i mai dăunător decât lipsa de claritate, absenţa unităţii, confuzia şi mersul la întâmplare. Educaţia este şi ea o operă care se desăvârşeşte după un plan. Ceeace constitue planul pentru arhitect, macheta pentru sculptor, imaginea totalitară a operii, fixată mintal în prealabil, pentru pictor sau literat, constitue sistemul doctrinar al educaţiei, pentru desfăşurarea ei practică. Sistemul teoretic este harta de orientare a acţiunii practice. Şi după cum o hartă spre a fi utilă şi a îndruma realmente acţiunea, mai ales în labirintul atât de complex al sufletului omenesc, se cere a fi deosebit de clară ca redacţie şi absolut fidelă ca expresie a realităţii pe care o reprezintă, la fel şi un (sistem) de educaţie înfăţişat teoretic, i se cere în primul rând aceiaşi claritate şi strânsă relaţie ca realitatea îndrumată.

Privind din această perspectivă lucrurile, în ceace ne primeşte, nu putem spune că am fi lipsiţi de îndrumarea teoretică pedagogică necesară luminării acţiunii practice. Lucrări de specialitate, unele de realăvaloare şi bogată informaţie, departe de a lipsi, dinpotrivă sunt de o impresionantă abun-

denţă. Numai că o mare parte din aceste lucrări pedagogice au un conţinut împrumutat sau cel puţin inspirat dintr'o problematică străină, în relaţii foarte vagi cu realităţile noastre româneşti.

Absenţa unei reflexii proprii, autentice, cu rădăcini adâncite în realităţile noastre etnice precum şi absenţa unei unităţi de sistem, pe temeiul unei concepţii atot-cuprinzătoare despre lumea şi viaţă, fac ca aceste manifestări teoretice să constitue soluţionari parţiale şi nu ghidul cel mai competent al şcolii româneşti. E drept că a formula un sistem, a creia o doctrină nu-i o operă tocmai facilă. Ea cere o cunoaştere completă a gândirii istorice, a informaţiei exacte asupra realităţii şi o reflexiei personală adâncită, coordonate cari singure condiţionează şi îndrumează gândirea spre sistem.

Lăsând aşa dar la oparte mişcarea publicistică pedagogică românească, privind probleme izolate, tratate monografic, căreia totuşi trebue să-i recunoaştem meritul de a difuza probleme şi soluţii participând prin aceasta la fixarea şi crearea unei atmosfere de gândire pedagogică, să ne oprim asupra unui sistem care credem că se integrează realmente în conţinutul acestui concept, anume sistemul de gândire pedagogică a D-lui Profesor G. G. Antonescu.

Nu mai încape îndoială că gândirea pedagogică a Domnului Profesor G. G. Antonescu, este larg cunoscută, fie prin mijlocirea numeroaselor D-sale publicaţii de specialitate sau de problematică generală, fie direct prin conferinţe şi cursuri, D-sa păstrând pe această cale cu publicul interesat şi mai ales cu învăţătorimea, ani dearândul, un permanent contact spiritual.

La soluţionarea problemelor de educaţie şi în fixarea concepţiei pedagogice, D-l Profesor Antonescu utilizează două surse: istoria sistemelor pedagogice, în deosebi clasicismul, şi a doua, realităţile însăşi. Pornind dela ideea că şi în constituirea pedagogiei, punctul de vedere evoluţionist este singurul care se poate susţine şi că „principiile pedagogice pe care le aplicăm astăzi, s'au desvoltat din idei concepute altă dată", (Doctrinele fundam. ale Pedag. moderne, pag. 3)—iar aprofundarea normelor didactice se realizează şi prin urmă-

rirea acestei evoluţii, D-sa situează istoria pedagogică pe acelaş plan de valoare ca şi gândirea propriu zisă sistematică „studiul pedagogiei trecutului, având nu numai o valoare istorică, ci şi mai ales teoretică".

„In pedagogie ca şi în orice domeniu al cunoştinţei, adevărul nu-l găseşte subiectul izolat, care ar căuta să-l construiască în propriul său intelect. Subiectul trebue să caute mai întâi un răspuns clar la întrebarea: ce au aflat generaţiile trecute, ce s'a menţinut şi ce a căzut în faţa criticii şi unde trebue să înceapă munca nouă pentru a îndrepta, a întregi şi a spori capitalul dobândit?" (Doctr. Fund. ale Pedag. Moderne. Pag. 8). (A se vedea deasemeni şi „Introducerea" la vol. I „Antologie Pedagogică").

Consecvent acestei atitudeni metadologice, D-l Prof. Antonescu procedează prin analiza critică a istoriei doctrinelor pedagogice trecute, selectând din multiplicitatea materialului istoric, ideile şi principiile rămase valabile, circulând cu valorare de actualitate necontestată în cadrul pedagogiei contemporane.

Prin urmare o primă idee pe care o desprindem, de necontestată valoare metodologică, este ***cercetarea critică a istoriei pedagogice*** ca doctrină şi preţuirea acestui isvor ca element de sugestie şi punct de plecare pentru gândirea pedagogică actuală.

In lumina acestor principii clasice, intuiţii geniale ale unorg ânditori ca Montaigne, Comenius, Rousseau, Pestalozzi, Kant, Herbart şi alţii, rămase cu valoare de circulaţie şi astăzi, vor fi în bună parte soluţionate şi problemele deschise în pedagogia contemporană aşa cum sunt înfăţişate în lucrările: „Pedagogia generală", „Educaţie şi Cultură" şi „Din problemele Pedagogiei moderne" şi în deosebi în ultima lucrare „Pedagogia contemporană".

Din punctul de vedere sistematic, concepţia pedagogică a d-lui profesor Antonescu, trebuie privită din trei perspective: 1. a realităţii psihologice a copilului, ca punct de plecare; 2. a finalităţii sau idealului educaţiei ca punct de ajungere; 3. a mijloacelor ca procedee metodice prin instrumentarea cărora se poate înfăptui epoca educativă.

Primul aspect este rezolvat în sens realist, considerân-

du-se ca un fapt dat individualitatea copilului, dela cunoaşterea căreia trebue să plece educatorul.

Copilul este un *„organism viu"*, o totalitate cu caractere specifice, care îşi are viaţa lui proprie, legile lui categorice de desvoltare şi prin care se opune, acţiunilor exteriore inadequate. Această interpretare dată psihologiei copilului, constitue aspectul organicist al sistemului, exprimat în direcţia unei psihologii structuraliste şi configuraţioniste, după care eul îşi găseşte înţelesul în totalitatea condiţiilor sale lăuntrice. Astfel, punctul de vedere asociaţionist care a falşificat atâta vreme pedagogia, este categoric înlăturat. Copilul nu-i un conglomerat, ci o unitate originară, nu-i un amorf, ci opune o structură cu un înţeles propriu, din specificitatea căruia se desprinde însăşi directia lui de desvoltare. „Sufletul omenesc este un organism viu, care se caracterizează prin acea că nu acceptă condiţiile pe care i le imprimăm noi *„afară numai dacă aceste condiţiuni externe se subordonează unor condiţiuni interne, indicate de însuşi organismul căruia ne adresăm.* (Pedagogie Generală. Introducere. Pag. XVII).

Punctul de plecare în educaţie va fi deci cunoaşterea individualităţii copilului, ceeace cere educatorului o exactă informaţie psihologică. Deaceia greşit s'a afirmat, spune D-l G. G. Antonescu, că educatorul este numai un artist, ci lui trebue să-i premeargă „omul de ştiinţă".

O bună orientare în psihologie şi mai ales în psihologia înfantilă, este cea mai solidă garanţie a rezultatului final în educaţie. Prin psihologie, educatorul va păstra legăturile cu realitatea, cu „datul pedagogic",—şi va fi scutit de rătăcirile la cari adeseori duc orientările pur empirice.

Deaceia am socotit că din acest punct de vedere, sistemul pedagogic al d-lui Profesor G. G. Antonescu, are un caracter realist, anume, cum am spus, înfăţişând realismul psihologiei totalitare. Iar întrucât educaţia nu se poate îndepărta şi nici nu poate face abstracţie de această unitate organică a individualităţii copilului, ci dimpotrivă trebue să procedeze în conformitate cu ea, se va numi pentru aceasta, organicistă. Sau cu propriile cuvinte ale D-sale: „In sensul acesta am putea compara opera educatorului mai repede cu

opera unui botanist sau a unui grădinar, care caută pământul cel mai bun pentru planta sa, se pricepe să o îngrijească şi eventual, să o altoiască, dar ştie că din planta aceasta nu poate face orice vrea el şi că toate măsurile, pe care le ia nu vor avea efectul dorit decât dacă se vor subordona *condiţiilor interne organice* ale plantei respective". (Op. Cit. Pag. XVIII).

Dar afirmării principiului şcoalei organiciste, D-sa alătură principiul *şcoalei formative.* Ambele principii se condiţionează, complectându-se, înlăuntrul sistemului de educaţie propus. Acest al doilea concept, închide mai mult un înţeles funcţional şi anume acela de creştere calitativă a puterilor psihice, prin mijlocirea complexului de cunoştinţe. Acestea, (cunoştinţele) trebue să aibă un caracter stimulator, dinamic al posibilităţilor lăuntrice. Şcoala va urmări în primul rând nu îngrămădirea de cunoştinţe, materialismul didactic, ci crearea unei *maturităţii adâncite, formaţia spirituală.*

Copilul înfăţişează o totalitate de funcţiuni în potenţă care aşteaptă a fi desvoltate în măsura posibilităţilor lor native. Iar mijlocul actualizării acestui potenţial psihic, îl reprezintă cultura. In şcoala formativă, cunoştinţele nu trebuesc privite ca scopuri în sine ci ca mijloace de activare a acelui conţinut psihic hereditar al copilului. In acest înţeles, ea se opune şcoalei *informative.* Şcoala formativă ar urmări după cum spune însuşi Dl. Profesor G. G. Antonescu „să formeze spiritul elevului, cu alte cuvinte ar tinde să desăvârşească ceeace el ne aduce dela natură, să actualizeze potenţialul psihic pe care îl găseşte în natura individuală a elevului". (Pedagogia Generală. Intoducere. Pag. XVII).

Astfel aceste două noţiuni—formativ-organicism—lămuresc atât punctul de plecare în educaţie cât şi direcţia acţiunei ei.

Numai că soluţia dată provoacă o altă problemă care se cere şi a fi ea lămurită. Dacă într'adevăr copilul se înfăţişează ca un organism, structualizat prin hereditate într'un anumit fel care-i apartine şi dela care educaţia trebue să pornească, care îi vor fi atunci puterile şi limitele? Soluţiile extreme, spune D-l G. G. Antonescu, nu se pot susţine în-

trucât educaţia nu-i nici atot puternică fiind limitată de factorul conservator — hereditatea — dar nici negativă, întrucât *principiul adaptării* organismului la mediu intervine activ în transformarea aceluiaş organism. Intrucât posibilităţile lăuntrice ale individului sunt *tendinţe* şi nu elemente în stare de actualitate, ele pot fi influenţate de acţiunea intenţionată a educaţiei şi desvoltate sau reprimate după caz. Concluzia este deci că educaţia este *posibilă dar numai în limita configuraţiei native a copilului*, iar meritul educatorului va fi cu atât mai mare cu cât va putea valorifica cât mai mult ceeace natura a sădit pe cale de hereditate în fiinţa copilului.

Acordând învăţământului un înţeles funcţional, D-l Prof. G. G. Antonescu, precizează apoi că şcoala, spre a-şi înfăptui cu succes misiunea, trebue să se inspire în acţiunea ei, dela acest principiu unitar, rădăcină a tuturor celorlalte, principiul formativ-organicist, şi că din acest punct de vedere trebue să-şi statornicească mijloacele şi să-şi rezolve problemele de ordin mai special anume: problema *educaţiei intelectuale, morale, estetice şi sociale.*

Astfel în educaţia intelectuală, principiul de bază, al educaţiei formativ-organicistă cere *selecţia materialului de învăţământ* în sensul ca totalitatea cunoştinţelor selectate, să formeze realmente o *cultură formativă*, adaptată la gradul de desvoltare, la interesul şi *experienţa copilului.*

„In domeniul educaţiei intelectuale, spune D-sa „nu putem admite decât o directivă, care pune subiectul mai presus de obiect, care deci înţelege că spiritul elevului nu este un vas, în care trebue să se toarne cât mai mult posibil, ci este un acumulator de energii. Rolul esenţial al materiei de învăţământ conform criteriului formativ-organicist va fi să exercite şi să desvolte puterile sufleteşti ale *subiectului de educat*". (Volumul Omagiu Prof. C. Rădulescu-Motru — Capitolul „Pedagogia, de G. G. Antonescu. Pag. 326).

Dar rolul funcţional al materialului cultural mijlocitor al educaţiei intelectuale, nu se va realiza atâta vreme cât se va urmări cantitatea şi nu calitatea. Selecţia se impune deci atât din punct de vedere cantitativ cât şi din cel calitativ.

Adaptarea materialului cultural la cerinţele şi la com-

plexul de interese al subiectului de educat, rezolvă şi problema învăţământului regional, întrucât cunoştinţele predate vor avea punctul de plecare şi se vor lega în primul rând cu ceeace experienţa copilului oferă, experienţa, care s'a câştigat prin contactul direct cu o anumită ambianţă.

In lumina şcoalei formativ-organiciste se rezolvă precis şi raportul dintre pregătirea practică-profesională şi cultura generală. Acţiunea şcolii nu trebue să se izoleze de cerinţele vieţii, ci dimpotrivă şcoala are obligaţia chiar de a pregăti pentru viaţă, dar mai ales pentru viaţa în sensul ei spre mai bine, pe deoparte, iar pe de alta, o pregătire practic-profesională departe de a exclude cultura generală, dinpotrivă trebue să pornească dela aceasta, evitând astfel unilateralitatea, aducând în schimb preţioase servicii profesionistului ca profesionist, cultura generală fiind singura mijlocitoare în fixarea unei structuri morale şi în formarea totalitară a sufletului (Prof. G. G. Antonescu — Educaţie şi cultură, Capit. III). In ce fel *cultura generală* instrumentează asupra sufletului omenesc, dându-i unitatea, este o întrebare care primeşte, în cadrul concepţiei pedagogice a D-lui Profesor G. G. Antonescu, o soluţie supra căreia e necesar a ne fixa.

Realitatea înconjurătoare. spune D-sa, ne oferă aspectul unei desăvârşite unităţi. Ştiinţele speciale, din motive metodice, desfac această unitate, prin mijlocirea unor puncte de vedere diferite, în părţi, care studiate izolat, ne-ar face să ne îndepărtăm dela înţelegerea existenţii ca unitate. Specializarea ştiinţelor, cum spunea Auguste Comte, mai demult, dispersează, efect contrar diviziunii muncii manuale.

In om stă însă, aproape nativ, această dorinţă de o cunoaştere totalitară a existenţii care să-i permită a-şi însuşi o concepţie unitară depe lume şi viaţă, risipindu-i contradicţiile, împăcând antagonismele, dându-i astfel o fertilă certitudine interioară.

Şi cum această cunoaştere unitară nu se poate obţine prin ştiinţele speciale, ci numai prin Filosofie, învăţământul filosofic în concepţia şcoalei formativ-organicistă, se situează prin aceasta, printre cele mai active mijloace de formare spirituală.

A doua perspectivă din care trebue privită concepţia pedagogică formativ-organicistă, am spus, că este aceia a scopului către care urmează să se îndreptea acţiunea educaţiei.

Realitatea sufletească ca punct de plecare, o formează individualitatea copilului cu specificitatea şi zestrea lui nativă. Dar această realitate trebue dirijată spre un ideal, transfigurată prin mijlocirea lui, într'o valoare. D-l Profesor G. G. Antonescu, întroducând în educaţie o concepţie valoristă, acordă un important loc, în sistemul de gândire analizat, semnificaţiei şi funcţiunii idealului. Ca finalitate ultimă, idealul, după D-l Prof. G G. Antonescu, reprezintă o sinteză de valori „care prin ele înşi-le nu pot realiza nimic efectiv, ci sunt menite să lumineze şi să direcţioneze forţele reale, ca prin mijlocirea acestora să realizeze ceva". (Pedagogia generală pag. 110). Pe deoparte deci, valorile ideale nu devin active decât dacă se aplică unor energii reale, dar, pe de altă parte, nici aceste energii, puterile psihofizice ale individului, nu se valorifică decât numai prin mijlocirea acestor valori. Astfel, „Idealul în educaţie constă, spune D-sa, în a cultiva toate forţele care constituesc organismul psiho-fizic al individului, precum şi valorile ideale menite să inspire pe cele dintâi şi să le dea direcţia ; cu alte cuvinte, educaţia va tinde continuu la „realizarea valorilor ideale şi la idealizarea forţelor reale, deci la *idealismul activ*". (Op. cit. pag. 111).

Alături de caracterul activ al idealului, i se alătură şi însuşirea de a fi *integral*, adică de a cuprinde totalitatea valorilor culturale, (morale, religioase, estetice), educaţia năzuind astfel la formarea unei personalităţi armonic echilibrată.

In ridicarea individualităţii de pe planul ei biologic pe planul spiritual al personalităţii, rolul efortului voluntar prin convingere apare în concepţia pedagogică a şcoalei formative, ca predominant. Apelul la elementul eroic al conştiinţei interioare a celui educat, adică la acea putere de „a ne învinge pe noi înşine pentru a face să triumfe valorile ideale dictate de propria noastră constiinţă", este cheia de boltă a educaţiei morale, în sistemul analizat. Această chemare lăuntrică a tot ce este mai nobil în fiinţa umană, trebue să aibă la

bază, deasemeni, o aderare prin convingere la principiile morale şi o însufleţire prin sentiment în realizarea imperativelor morale.

Eroismul moral nu e posibil însă fără ideia de sacrificiu şi cum „cea mai puternică manifestare a eroismului moral o găsim în actul sacrificiului pentru patrie, întru cât în cazul acesta lupta pentru un ideal, ne determină să învingem cel mai puternic instinct al unei fiinţe veţuitoare : instinctul conservării de sine", eroismul moral în acest înţeles, spune Dl. Prof. G. G. Antonescu „este aproape identic cu punctul culminant al educaţiei naţionale". „Şi iată de ce a face educaţie naţională prin stimularea eroismului, spune D-sa, „nu înseamnă de loc a cultiva sălbătăcia în sufletele elevilor noştri, cum cred adepţii internaţionalismului cosmopolit : sălbatec este acela care se lasă dominat de instincte, erou este acela, care reuşeşte să le stăpânească". (Volumul omagiu Prof. C. Rădulescu Motru" capit. Pedagogia pag. 353).

Apreciind profund austera doctrină morală kantiană, Dl. Prof. G G. Antonescu, socoate totuşi, că rigorismul excesiv al acestei doctrine, nu ar pierde din puritate şi severitate dacă alături de elementul intelectual al ideii de datorie, s'ar adăuga ca stimulent, sentimentul, înclinând astfel spre concepţia schilleriană a funcţiunei educative a artei, ca etapă mijlocitoare de pregătire a sensibilităţii morale.

Accentuând deasemeni şi valoarea disciplinii consimţite, element foersterian, ca atitudene categoric opusă constrângerii exterioare care anulează în educaţia morală, orice sentiment al libertăţii interioare, concepţia educaţiei morale se desprinde consecvent şi firesc din principiul fundamental al şcoalei formativ-organicistă. Astfel acest principiu fundamental, alimentează, întreg cuprinsul sistemului de gândire pedagogică, analizat, dându-i o desăvârşită unitate interioară în soluţionarea problemelor atât de variate, ale educaţiei moderne. Spaţiul restrâns nu ne-a îngăduit a înfăţişa decât o parte din aceste probleme, în deosebi acele de ordin general şi aceasta încă în mod cu totul schematic. Sistemul pedagogic al D-lui Prof. G. G. Antonescu cuprinde însă soluţionări deopotrivă de valoroase şi pentru o serie de probleme

de ordin mai special, referitoare de pildă la pregătirea corpului didactic primar, D-sa fiind animatorul cel mai entuziast al culturii universitare a învăţătorului, sau probleme cari privesc administraţia şcolară, organizarea învăţământului pe baza principiului circulaţiei valorilor etc, atitudinea critic-constructivă prin care sunt considerate şi soluţionate problemele analizate, îngăduind o limpede orientare a celui ce vrea să fie lămurit în problematica atât de complexă a pedagogiei moderne şi contemporane, nu numai pe planul ei general—teoretic dar şi pe planul concret al realităţilor noastre româneşti.

Isvorât dintr'o profundă convingere metafizică-spiritualistă în ordinea ontalogică a existenţei, consecvent căreia i se alătură o atitudine idealistă în ordinea epistemologică, sistemul de gândire al D-lui Prof. G. G. Antonescu, ni se înfăţişează ca o neistovită stimulare a valorii autentice sub orice formă s'ar prezenta ea, ideală sau reală, în ordinea teoretică a ideilor abstracte, sau în ordinea concretă a existenţelor materiale.

Dar pentru realizarea fiinţei lăuntrice a copilului, procedeul esenţial preconizat în cadrul sistemului pedagogic analizat, al şcoalei formativ-organicistă, este acela al activităţii proprii a subiectului educat. Copilul este o totalitate dinamică, stimulat spre acţiune, spre exteriorizare, printr'un complex de interese proprii. Educaţia trebuie să fie în primul rând o acţiune de sistematizare şi de provocare a acestei tendinte native spre exteriorizare, creind condiţiunile cele mai potrivite spre a satisface imboldurile interioare ale copilului, spre înfăptuiri. Şcoala veche, imprima din afară, dela profesor spre elev, o pseudo activitate, mai ales prin mijloace intelectuale, lipsită de orice influenţă organică asupra creşterii psihice ale acestuia. Pornind dela o imagine falsă despre copil, pe care-l socotea o miniatură a omului matur, fără diferenţe structurale-calitative ci numai cantitative, faţă de acesta, această şcoală, drept consecinţă firească, ajungea la efectul dezastruos al maturizării lui pretimpurii, uitând că nimeni nu se gândeşte că s'ar putea, printr'un mijloc oarecare artificial, să. accelereze creşterea fiziologică

a copilului, fără a creia din el un monstru, dar toţi căutând în schimb să facă înainte de timp, spiritualmente, pe copil, un om matur.

Dar activitatea copilului, spune Claparéde, nu trebuie orientată spre profesor ci spre viaţă. Nu este aci o afirmaţie de ordin numai pur pragmatic, ci un mare adevăr. Nu constatăm oare, chiar şi astăzi, după atâtea discuţii şi desbateri cu caracter pedagogic evoluat, în şcoala noastră, aceiaş situaţie? Nu se verifică oare la fiecare pas, cel puţin la noi, această constatare că elevul trebuie să înveţe nu pentru marea şcoală a vieţii, ci pentru a satisface exigenţele profesorului ca şi cum profesorul ar fi centrul vieţii pentru care elevul trebuie să fie pregătit! Teama de profesor de notă, de repetenţie, acesta-i de fapt stimulentul real al elevului nostru, nu dorinţa de cunoaştere, de pregătire pentru o mai bună orientare şi înţelegere a vieţii.

Copilul are o activitate impusă, comandată, imprimată din afară adesea prin mijloace de teroare şi nu o activitate spontană, isvorâtă din fireştele lui interese, din dinamica lui proprie. Am fi bucuroşi să fim desminţiti, dar din nefericire, acesta-i adevărul.

De creşterea organică, efectivă, a vieţii lăuntrice a elevului, nici nu mai poate fi vorba în cadrul acestui fel de a înţelege educaţia.

Dimpotrivă, sistemul şcoalei formativ-organicistă, prin însuş principiul lui de bază, schimbă radical axa acţiunii, dinspre profesor spre elev, dinspre ceva impus, spre acţiune voită, pornită din imboldurile lăuntrice ale copilului.

In acest sens se rezolvă problema activismului în cadrul sistemului analizat. Această activitate nu are însă numai o singură direcţie, un aspect unilateral, cum ar înfăţişa-o de pildă direcţia materialistă a şcoalei active, reprezentată prin Kerchensteiner şi într'un anumit fel şi de către Dewey. Ci trebuie să aibă un caracter integral, atât sub aspectul manual cât şi sub cel intelectual, copilul fiind o unitate psihofizică indisolubilă.

Soluţionarea principială şi a acestei mari probleme, a procedeelor, încheie, cu acelaş aspect de unitate de gândire, concepţia pedagogică a D-lui Prof. G. G. Antonescu.

Fundamentarea gândirii pedagogice a D-sale, pe isvoare filosofice de înaltă calitate nu numai din punctul de vedere al cunoaşterii dar şi din cel al preţuirii etice pe deoparte, iar pe de alta, relaţia sistemului cu datele Biologiei, Psihologiei, Sociologiei şi Eticei, a căror iluminări sunt indispensabile în cunoaşterea punctului de plecare şi în fixarea punctului de ajungere în procesul educaţiei, permit, pe măsura înaintării în cunoaşterea sistemului, a încerca certitudinea soluţiilor definitive, articulate într'o unitate de gândire organic închegată, călăuzind prin aceasta, acţiunea practică, cu conpetinţa cunoscătorului încercat, în domeniul cel mai dificil poate al acesteia şi unde adesea, moda şi dorinţa de originalitate cu orice preţ au înlocuit cunoaşterea reală şi soluţia autentică.

Const. Cumpătă

Profesor de Filosofie — Chisinău

Din lucrările D lui G. G. Antonescu. Studii asupra filosofiei contimporane (epuizat), Studii asupra educaţiei morale şi estetice (epuizat), Pestalozzi şi educaţia poporului. Ediţia IV.—Ed. Casei Şcoalelor, Herbert Spencer şi pedagogia utilitaristă. Ediţia IV.—Ed. Casei Şcoalelor; Baza pedagogică a reorganizării învăţământului.—Ed. „Cultura Naţională" 1923 (epuizat); Din problemele pedagogiei moderne. Ediţia II, 1924 (epuizat); Un Institut Pedagogic Român,—Bucureşti, 1926; Istoria Pedagogiei: Doctrinele fundamentale ale pedagogiei moderne. Ed. II Editura Ciornei; Universitatea, Învăţătorul şi Culturalizarea satelor.—Bucureşti, 1927, (epuizat); Psihanaliză şi Educaţie.—Editura Casei Şcoalelor; Pedagogia Generală. Ed. II-a.—Editura „Cultura Românească"; Educaţie şi Cultură. Ed. III.—Editura „Cultura Românească"; Educaţia morală în şcoala românească. Editura Ciornei. (epuizat); Antologie pedagogică (în colaborare); Educaţia religioasă. Goethe, filosof şi pedagog.

Sub direcţia ştiinţifică a d-lui prof. G. G. Antonescu, Institutul Pedagogic din Bucureşti a scos cinci buletine, tratând probleme deosebit de valoroase, pentru acei ce vor să se informeze în direcţia pedagogiei. generale şi speciale.

Aspecte universitare

de **N. Dragomir**

La noi în România prin însăşi structura socială şi organizarea etatistă, problema educaţiei e o afacere naţională, de stat şi mai puţin, poate chiar de loc, de iniţiativă particulară sau familială. Familia face aşa de puţin, dacă nu intervine chiar în rău, încât ne îngrozim de realităţile, care ne stau în faţă; din aceste motive şcoala exercită sub raportul educativ o influenţă infimă.

Problema educaţiei este ea, în mod sporadic, urmărită de cei aflători în specialitate, după interes şi personalitate; dar o cercetare sistematic orientată, o studiere complectă a acestei probleme, o punere de acord a tuturor direcţiilor de influenţare metodică necesită, în adevăratul înţeles al cuvântului, laboratoare bine utilate, biblioteci bogat asortate şi capacităţi bine înzestrate şi mai ales bine intenţionate. De aceea locul de oploşire a problemelor de educaţie, de aprofundare a lor, de fundamentare ştiinţifică şi puţin şi de difuzare rămân la noi, atât cât se poate face, universităţile. Chiar dacă pe dinafara universităţilor o oarecare specializare în tratarea acestor probleme au creiat unele instituţii, cu chip de independenţă spirituală, ele totuşi gravitează (aşa e realitatea) în jurul profesorului respectiv, care întotdeauna combină activitatea acestor instituţii cu cea dela catedră şi adese ori colaboratorii, personalul de lucru e acelaş (profesori, conferenţiari, şefi de lucrări, asistenţi, licenţiaţi şi chiar studenţi).

De aceea în diversele specialităţi ştiinţifice, universităţile noastre tind, după cât e cazul, să funcţioneze ca un fel de cenacle de specializare, de şcoli ştiinţifice, în cari elaborarea îşi poartă pecetea respectivă, iar şansele de reuşită rămân, din o mulţime de motive, variate.

In urma invitaţiei, ce mi s'a adresat şi în vederea congresului pedagogic al Asociaţiei Invăţătorilor, îmi revine sar-

cina de a privi contribuţia universităţii clujene la desbaterea problemelor de educaţie.

De o influenţă hotărîtă, continuă, susţinută a Universităţilor asupra învăţământului secundar şi primar nu poate fi vorba, căci expansiunea culturală a Universităţilor rămâne o problemă încă nerezolvată. Contactul sporadic ori întâmplător al unor instituţii universitare cu vre-o asociaţie de învăţământ primar ori supraprimar înseamnă aşa de puţin şi e explicat de motive atât de variate, încât putem conchide, fără teamă de prejudiciu, la inexistenţa unor atare relaţiuni. Universităţile au raporturi ştinţifice, teoretice ori aplicative numai cu acei, cari s'au dus acasă la ele şi numai în clipa în care li s'a cerut concursul. De aceea şi rezultatele au fost aşa de slabe în această direcţie.

Pentru aceasta afirmăm mai sus, că acolo, unde e vorba de o activitate rodnică universitară, în afară de cea pur şcolărească, universităţile tind să funcţioneze pe ici şi colo şi ca şcoli ştiinţifice, iar rezultatul final e, atunci când e, elaborarea ştiinţifică. Cine vrea şi cine poate să o folosească şi să o acomodeze, cum îl va duce mintea, ori îi vor permite împrejurările. Fac menţiune onorabilă pentru cazurile, cari nu se încadrează în această situaţie generală şi nutresc speranţa că aceste foruri de ştiinţă îşi vor îndeplini şi cea de a doua sarcină implicită, funcţiunea extrauniversitară.

Dintre toate direcţiile universitare, legat de corpul didactic primar stă mai mult învăţământul filozofic şi anume cel psihologic, pedologic şi pedagogic, ca fiind disciplinile practice şi aplicate ale filozofiei. De aceea îndreptându-ne atenţia asupra Universităţii din Cluj, urmează a privi numai această activitate triadică, cu atâtea puncte comune între ramurile ei.

In afară de preocupările pur şcolăreşti-universitare ale acestor trei specialităţi filozofice, preocupări împărţite între cursul teoretic şi lucrările seminariale ale catedrelor respective, activitatea ştiinţifică şi-a căutat în elanul ei creator şi oarecari colţuri discrete pentru studii.

Acestea sunt instituţiile universitare anexe, întocmite toate după o organizare proprie şi cu ţeluri bine determinate.

La Cluj citãm: *Institutul de psihologie aplicată, comparată şi experimentală, Laboratorul de pedologie şi pedagogie experimentală, Institutul psihotechnic* şi *Seminarul pedagogic universitar*, cari îşi au fiecare funcţiunea lor distinctă şi lucrează în mare parte pe cont propriu.

Institutul de psihologie. Motorul acestei instituţii e d-l Florin Ştefănescu-Goangă, profesor de psihologie gen., comparată şi experimentală la Universitatea din Cluj, având ca preţioşi colaboratori pe d-l Liviu Rusu, conferenţiar de psihologie aplicată, la aceiaşi Universitate, pe d-nii docent N. Mărgineanu, asistent A. Roşca, ş. a.

Maestru cu adevărat şi fin cunoscător al lumii întortochiate a sufletului omenesc, mânat de elanul creator s'a văzut târît odată că meditaţiile şi concepţiile personale, la o cercetare mai extinsă a problemelor de psihologie. Având şi norocul de a descoperi şi colaboratori de marcă a înţeles şi întrezărit realizarea gândului său intuiţionist de a inaugura acolo la Cluj un laborator viu de studii psihologice, care e Institutul de psihologie aplicată, comparată şi experimentală. Am favoarea de a constata că în acest Institut se face ştiinţă pentru ştiinţă şi ştiintă pentru viaţă. Seria lungă de lucrări publicate de acest Institut îndreptăţeşte prima parte a acestei constatări; iar testele, chestionarele şi fişa personală elaborate de acelaş Institut, documentează bogat şi experimental realitatea celei de a doua constatări, ştiinţă pentru viată.

E în adevăr de remarcat curajul, recunosc şi isbânda, de a fi atacat aproape de odată cele mai importante probleme ale psihologiei contemporane, a căror deslegare erau atât de imperios reclamate de către ştiinţa şi practica educaţiei, astăzi la greu impas.

Nu am avut ocaziunea să vizitez Institutul, nici personal nu am cunoscut pe colaboratori (e departe Clujul de Chişinău); dar judecând după lucrările elaborate şi evoluţia fişei personale şi a testelor, aportul rămâne formidabil. Ne vom da ceva mai bine seama, când vom privi sumar problemele desbătute de instituţiile universităţii clujene.

O a doua instituţie, care de fapt are şi cea mai mare apropiere cu învăţământul primar e *Laboratorul de pedologie*

şi pedagogie experimentală a Universităţii din Cluj, care după cât ni se mărturiseşte în prefeţa lucrării „Inteligenţa copilului" de Ilcuş, 1925, ia fiinţă puţin timp după organizarea universităţii româneşti din Cluj. Sufletul acestei acţiuni este distinsul profesor de pedagogie la Universitatea din Cluj, d-l Vladimir Ghidionescu cunoscut lumii didactice încă din 1916 prin lucrarea pe atunci de multă noutate „Introducere în pedologie şi pedagogie experimentală". Enumerăm dintre colaboratorii D-sale pe d-l P. Ilcuş, autorul celui mai timpuriu studiu critic şi experimental despre Inteligenţa copilului, pe d-nii Lazăr Anţilă, L. Sircă, în trecut Gh. Comicescu, ş. a.

Dacă ţinem seama de greutăţile materiale, pe cari în genere le încearcă ori ce instituţie de ştiinţă şi cultură, spiritualitatea fiind în desacord cu tendinţele timpului, şi dacă avem în vedere, că un laborator de pedologie necesită un utilaj experimental numeros şi costitor, atunci vom înţelege că încercarea d-lui Ghidionescu a fost o mare îndrăzneală. Convins că „pedagogia nu mai poate rămâne la noi în cadrele fixe şi imobile, ci trebue să urmeze cursul ştiinţei apusene", mărturiseşte totuşi în 1925 că „pedagogia nu-şi poate face drum uşor la noi printre moravurile şi concepţiile dogmatice împotriva ei şi cari au obişnuit lumea noastră cu un diletantism comod şi uşor, care este mai rău decât o atitudine hotărîtă, contra unei ştiinţe, pe cari atâţia o cred inutilă" *).

In adevăr diletantismul pedagogice cauza, care a făcut pe toţi nechemaţii să-şi dea cuvântnl necerut în opera de educaţie şi instrucţie românească, iar pe alţii să croiască un deceniu întreg de reforme şcolare (1924—1934) răstimp în care a plutit un adavărat haos.

De aceea acţiunea Laboratorului de pedagogie experimentală este pentru noi cu mult mai mare decât poate ea să apară în chip manifest şi mi se pare că nu mă înşel.

Cunosc şi în adevăr e fapt esenţial, că absolvirea acestui laborator de pedologie şi pedagogie experimentală e obligatorie pentru licenţiaţii în pedagogie. E cea mai cuprinzătoare

*) Prefaţa la P. Ilcuş: Inteligenţa copilului.

practică, pe care o pot face pe teren bogat şi variat, viitorii profesori de pedagogie. Dacă ştiinţa teoretică se poate studia de la biurou, practica ei însă se poate face numai în laboratoare.

O a treia instituţie, de interes general de această dată, susţinută de o potrivă de spiritualitatea universităţii clujene e Institutul psihotechnic, de sub direcţia d-lui profesor universitar Fl. Ştefănescu-Goangă.

Acest institut, înfiinţat de Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale, are menirea, zice directorul său în prefaţa unei cărţi, de a studia în mod ştiinţific procesul muncii umane sub diferitele ei forme în vederea utilizării raţionale a factorului uman în procesul de producţie. Toate cercetările ştiinţifice ale acestui Institut vor fi dirijate, ni se spune tot acolo în vederea înfăptuirii următoarelor scopuri de ordin practic:

1. Organizarea oficiilor de orientare profesională,
2. Organizarea ştiinţifică a uceniciei,
3. Organizarea selecţiei profesionale pentru întreprinderi,
4 Organizarea ştiinţifică a muncii pentrn maximum de producţie în condiţiile cele mai prielnice,
5. Organizarea ştiinţifică a întreprinderilor,
6. Prevenirea accidentelor de muncă şi reeducarea profesională a accidentaţilor.

In fine să mai vorbim şi despre Seminarul pedagogic universitar, de sub direcţiunea d-lui prof. universitar Vl. Ghidionescu. Seminarul pedagogic e un liceu de aplicaţie, care e prin aceasta un laborator viu de pregătire a metodiştilor cursului secundar. Aci se frământă deopotrivă în chip nu numai teoretic, dar mai ales practic, toate problemele arzătoare ale educaţiei. O mişcare teoretică patronată de un acelaş ostenitor trebue să tragă după sine şi o aplicabilitate corespunzătoare. In afară de practica pedagogică, în seminarul pedagogic universitar se studiază şi individualitatea elevilor prin teste, chestionare, observaţii, etc. întreţinându-se şi foi individuale, balast informativ, care tot odată formează şi un preţios material, bun pentru documentarea teoretică.

Ca titlu informativ relatăm şi corpul profesoral al facultăţii de filozofie dela Universitatea din Cluj: 2. d-l Marin Ştefănescu la catedra de logică şi istoria filozofiei, 1. d-l D.

D. Roşca la catedra de teoria cunoaşterii, 3. d-l Fl. Ştefănescu-Goangă la catedra de psihologie gen., comparată şi experimentală, 4. d-l O. Ghibu la catedra I de pedagogie, 5. d-l C. Sudeţeanu, conferenţiar la catedra de sociologie şi etică, 6. d-l Vl. Ghidionescu la catedra II de pedagogie, 7. d-l P. Grimm la catedra de estetică, 8. d-l L. Rusu, conferenţiar la catedra de psihologie aplicată.

* * *

Să privim acum problemele de psihologie şi pedagogie, studiate şi soluţionate de instituţiile pendinte de Universitatea din Cluj.

Sub imboldul Apusului, Universitatea din Cluj pune cea dintâi în studiu **problema inteligenţii copilului.** Era o realitate evidentă, care cerea drum spre lumină; tot ceeace se cunoştea la noi în problema inteligenţii copilului era pe atunci cartea lui Alf. Binet tradusă din franţuzeşte „Idei noi despre copii". Chestiunea era urgentă şi în Apus era de mult în mod practic pusă. Astfel ca un rezultat al unei asidui cercetări şi bogate experimentări, Laboratorul de pedologie şi pedagogie publică în 1925 un studiu critic şi experimental, datorit d-lui Petru Ilcuş, doctor în filozofie, un volum de peste 200 pagini, încheiat cu un stoc mare de planşe anexe*), în care, după ce se arată cum a fost pusă problema inteligenţii copilului, de către psihologii şi pedagogii contemporani, se expun şi cercetările experimentale ale Laboratorului din Cluj. Foarte edificatoare apar testele experimentale, cari au dus la nişte concluzii pline de interes şi în cari se formulează o serie de postulate de ordin ştiinţific, pedagogic şi social, ca o consecinţă a eticei moderne.

Urmează apoi în aceiaşi chestiune studiile d-lui Lazăr Anţilă: *Sugestia şi inteligenţa,* a d-lui Liviu Sircă: *Tipurile intelectuale şi învăţământul,* şi a d-lor Vl. Ghidionescu şi Gh. Comicescu: *Experimente în vederea etalonării testelor de inteligenţă pentru copiii români,* publicate toate trei studiile într'un

*) *Petru Ilcuş.* Inteligenţa copilului. 1925. Editura Laboratorului de pedologie şi pedagogie experimentală din Cluj.

volum [1]). Interesante sunt graficele şi tablourile precum şi concluziile pedagogice, cari se referă în special la organizarea şcolii pe baze noi.

Peste 2 ani d-l A. Roşca publică sub auspiciile Institutului de psihologie un important studiu privitor la *măsurarea inteligenţii şi debilitatea mintală* [2]). De mare importanţă sunt consecinţele pedagogice ale debilităţii mintale.

In cadrul aceleiaşi probleme a inteligenţii, dar în legătură cu latura practică a vieţii, d-l Liviu Rusu publică un studiu documentat despre *Aptitudinea technică şi inteligenţa practică* [3], sub auspiciile Institutului de Psihologie.

Ca rezultat a acestor studii, Institutul de Psihologie elaborează *o serie de teste pentru măsurarea inteligenţii* şi anume:

a) Teste neverbale de grup pentru măsurarea inteligenţii la copii (între 4—14 ani) *), b) Instrucţiuni pentru aplicarea acestor teste, *) c) Teste verbale de grup pentru măsurarea inteligenţii la adulţi (dela 14 ani) *), d) Instrucţiuni pentru aplicarea lor, e) Teste neverbale de grup pentru măsurarea inteligenţii la adulţi (dela 14 ani), *) f) Instrucţiuni pentru aplicarea testelor. *) Testele din prima comunicare fiind prea cunoscute, în 1935 institutul a elaborat o nouă serie, cari sunt acele puse actualmente în circulaţie. Testele clujene fiind bogate şi plastice au calitatea de a fi uşor de mânuit, aplicate în grup, excluzând eventualitatea echivocurilor, cari pot falsifica rezultatele de atâtea ori.

Odată cu indicaţiile date, privitoare la problema inteligenţii, suntem de fapt introduşi în cea mai arzătoare problemă de psihologie şi pedagogie, aceea a **studiului indivi-**

---

[1]). *Inteligenţa copilului.* (Contribuţii experimentale) 208 pag. 1928 Laboratorul de pedologie şi pedagogie experimentală. Cluj.

[2]). *A. Roşca.* Măsurarea inteligenţii şi debilitatea mintală 1920. 1 vol. de 194 pag. 140 lei. Edit. Institutului de psihologie aplicată, comparată şi experimentală. Cluj.

[3]) *L. Rusu*: Aptitudinea technică şi inteligenţa practică. Editura Institutului de psihologie. Cluj. 120 lei.

*) a) 4 lei caeţelul; b) 20 lei broşura; c) 3 lei caeţelul; d) 10 lei broşura; e) 4 lei caeţelul; f) 20 lei broşura, toate editate de Institutul de Psihologie experimentală, str. Regala 11, Cluj, de unde se şi pot procura de către cei interesaţi.

dualităţii, în jurul căreia gravitează aproape toate celelalte probleme de instrucţiune şi educaţie.

Aci trebuie să cuprindem toată *activitatea experimentală de laborator* a instituţiilor respective din Cluj, care în parte a fost ulterior cristalizată în publicaţii, iar altele în manuscrise, depozitate (teze de licenţă, referate, comunicări, etc).

Din ceea ce a fost dat la iveală semnalăm întâi :

a) Teste pentru măsurarea funcţiunilor mintale, *) întocmite de d-nii F. Ştefănescu-Goangă, directorul institutului de psihologie, A. Roşca, asistent universitar şi S. Cupcea, medic auxiliar 1935. (Sunt aci cuprinse.: 1. testul de atentie, 2. testul de memorie auditivă de cuvinte, 3. testul de memorie auditivă de numere, 4. testul de memorie vizuală de cuvinte, 5. testul de memorie vizuală de numere, 6. testul de memorie vizuală de imagini, 7. testul de imaginaţie, 8. testul de asociaţie, 9. testul de observaţie şi 10. testul de învăţare; toate cu indicaţiile de scop, material de folosit, technică, instrucţii şi cotare pe baza etalonului respectiv, alcătuit pe copii români. La sfârşit se arată şi o exprimare grafică a rezultatelor, profilul psihologic) ;

b) Teste de temperament (dela 15 ani); *) c) chestionar pentru determinarea temperamentului (dela 15 ani) ; *) d) instrucţiuni pentru aplicarea testelor şi chestionarului de temperament; *) e) teste şi instrucţii pentru măsurarea aptitudinii la desen (dela 5 la 15 ani) *) ; f) Chestionar pentru diagnosticarea instabilităţii emotive (10—50 ani) *) ; g) Instrucţiuni pentru aplicarea chestionarului de instabilitate emotivă ; h) Fişa personală de observaţie psihologică, întocmită de d-nii Fl. Ştefănescu-Goangă, în colaborarea Dr. L. Rusu, Dr. A. Roşca şi Dr. D. Todoran. *) E concepută a fi lucrată prin metoda testelor şi chestionarului şi (i) prin intermediul unei fişe de examinare psihologică; j) Instrucţiuni *) pentru utilizarea fişei personale de observaţiune psihologică. Fişa cuprinde numai aspectul psihologic al individualităţii şi e alcătuită a fi întreţinută numai pentru un singur examen. Pentru

*) a) 20 lei broşura; b) 5 lei exemplarul; c) 5 lei exemplarul; d) 20 lei broşura; e) 30 lei broşura; f) 5 lei exemplarul; g) 20 lei broşura; h) 5 lei broşura; i) 1 leu foaia; j) 10 lei broşura.

a urmări însă evoluţia individualităţii trebuie dresată în fiecare an câte o fişă, desigur fiecare cu examenul respectiv. Interesante sunt graficele din partea II a fişei, cari urmăresc să dea un aspect vizual mai evident al structurii sufleteşti.

In ceea ce privesc studiile menţionăm *„Introducere în pedologie şi pedagogie experimentală"* [1]) al d-lui Vl. Ghidionescu, în care urmărind în de aproape aspectul antropometric al individualităţii, însoţeşte fiecare chestiune cu concluziile pedagogice respective.

Dl. L. Rusu publică o lucrare bogată cu privire la *selecţia elevilor bine dotaţi,* [2]) în care arătând principiile selecţiei şi şcolile experimentale de aiurea, expune apoi problemele şcolare în legătură cu această selecţie

Raportând studiul individualităţii la **problema selecţiei şi orientării profesionale** semnalăm: a) lucrarea d-lui Ştefănescu-Goangă, [3]) în care după ce face un istoric al problemei şi arată organizarea instituţiilor şcolare, în partea II cercetează *chestiunea alegerii profesiunilor şi acordarea acestei alegeri cu aptitudinile individuale.* b) Lucrarea d-lui N. Mărgineanu, [4]) în care analizând *mecanismul de alegere a diverselor categorii de lucrători* arată organizarea instituţiilor de orientare profesională din Germania şi mai face şi o *expunere privitoare la organizarea ştiinţifică a muncii,* în care interesante sunt corolarele practice în legătură cu ţara noastră.

Problema anormalilor. Institutul de psihologie publică o serie de lucrări preţioase menite să aducă multă lumină în această neglijată direcţie la noi în ţară. Datorită d-lui A. Roşca aceste lucrări privesc: *debilitatea mintală,* [5]) *delicventul*

---

[1]) *Vl. Ghidionescu:* Introducere în pedologie şi pedagogie experimentală un vol. 330 pag. Bucureşti. Edit. Steinberg.

[2]) *L. Rusu:* Selecţia copiilor dotaţi 1929. Un vol. 240 pag. 130 lei. Editura Institutului de psihologie. Cluj.

[3]) *Fl. Ştefănescu-Goangă:* Selecţia capacităţilor şi orientarea profesională. 1929. Un vol. 88 pag. 60 lei. Edit. Institutului de Psihologie. Cluj.

[4]) *N. Mărgineanu:* Psihotehnia în Germania 1929, un vol. 88 pag. 60 lei. Editura Institutului de Psihologie Cluj

[5]) *A. Roşca:* Debilitatea mintală. Un vol. 60 lei. Editura Institut. de psihologie, Cluj.

minor, [1]) *psihopatologia deviaţilor morali,* [2]) şi *orientarea profesională a anormalilor;* [3]) la aceasta din urmă menţionăm, demne de toată atenţia tablourile anexe, ingenios întocmite şi în cari se arată cu ce anomalii o profesiune e compatibilă ori incompatibilă şi invers cu cari profesiuni este anormalul compatibil ori incompatibil. Toate aceste profesiuni sunt stabilite conform indicaţiilor şi contraindicaţiilor respective.

In legătură cu **Ocrotirea copilului** amintim cartea D-lui Vl. Ghidionescu [4]) care atrăgând atenţia asupra Eugeniei neamului nostru vorbeşte ca şi H. Spencer despre o *„moralitate fizică"*.

In domeniul psihologiei aplicate la Instrucţie şi educaţie Institutul de psihologie publică: *Psihologia exerciţiului* [5]), *Psihologia Desemnului* [6]), *Psihologia învăţării* [7]), *Lectura tineretului* [8]), *Psihologia vieţii religioase* [9]), *Psihologia temperamentului* [10]) şi *Instabilitatea emotivă* [11]); iar Laboratorul de pedagogie experimentală publică *Intuiţia şi Abstracţia în învăţământ* [12]), studiu special de pedagogie.

In domeniul **psihologiei comparate** Institutul de psihologie publică *„Învăţare şi inteligenţă la animale* [13]).

Toate aceste lucrări, cari ar trebui recenzate pe larg în revistele învăţătoreşti, dovedesc o deosebită activitate, care

---

[1]) *A. Roşca:* Delicventul minor, 100 lei. Editura Institutului de psihologie, Cluj.

[2]) *A. Roşca:* Psihopatologia deviaţilor morali, 80 lei. Editura Institutului de psihologie, Cluj.

[3]) *A. Roşca:* Orientarea profesională a anormalilor 1936. Un vol. în 80 pag. 60 lei. Editura Institutului de Psihotechnie, Cluj.

[4]) *Vl. Ghidionescu:* Igiena şcolară 1924. Un vol. 172 pag. 45 lei. Laboratorul de pedagogie experimentală.

[5]) de N. Mărgineanu. Un vol. 130 lei. Edit. Institutului de Psihologie, Cluj.

[6]) de C. Pârlog. Un vol. 160 lei. „ „ „ „ „

[7]) de N. Mărgineanu. Un vol. 130 lei. „ „ „ „ „

[8]) de L. Bologa. Un vol. 80 lei. „ „ „ „ „

[9]) de L. Bologa. Un vol. 200 lei. „ „ „ „ „

[10]) de D. Todoran. Un vol. 100 lei. „ „ „ „ „

[11]) de F. Ştefănescu-Goangă, A. Roşca şi S. Cupcea. Un vol 100 lei. Editura Institutului de Psihologie, Cluj.

[12]) de Gh. Cornicescu. Edit. Laboratorului de pedagogie experimentală, Cluj.

[13]) de M. Beniuc. Editura Institutului de Psihologie, Cluj.

interesează toată lumea didactică, activitate prin care Institutul îşi merită netăgăduit, în scurtul timp de mai puţin de 10 ani, titulara de Institut de psihologie aplicată, comparată şi experimentală.

Ca titlu de **enciclopedie psihologică** mai menţionăm: *Psihologia contemporană germană* [1]), *Psihologia contemporană franceză* [2]), (mai e făgăduită într'o prefaţă şi o Psihologie conteporană americană). Apoi *Psihologia configuraţiei* [3]), *Psihologia martorului* [4]), *Psihologia reclamei* [5]), toate studii susţinute cu bogată bibliografie şi la curent cu noutăţile vremii, datorite simbiozei spirituale din Institutul de Psihologie.

Imi pare rău că nu am avut ocaziunea de a vizita Institutul de Psihologie şi Laboratorul de Pedagogie, Institutul de Psihotechnie şi Seminarul pedagogic din Cluj, pentru a cunoaşte la faţa locului balastul documentar, metoda de lucru, utilajul, oamenii, fapta, etc. Aşi avut desigur prilejul să pot cunoaşte şi relaţiile acestor instituţii anexe ale Universităţii din Cluj, care ne-ar interesa în deosebi, pentru a ne da seama de influenţele directe exercitate.

Desigur că prin răspândirea testelor şi fişelor, oarecari relaţii se vor fi înfiripat între unele instituţii şcolare şi Institutul de Psihologie. Nu ne putem da seama însă de influenţa realizată.

In ce priveşte Laboratorul de pedagogie experimentală deţin informaţia, că e în strânsă legătură cu personalul didactic al învăţământului primar. Aflu că cercurile culturale din judeţul Cluj se bucură de concursul binevoitor al Laboratorului şi e şi natural; prin specialitatea Laboratorului, ochii învăţătorimii se îndreaptă întâi spre Laboratorul de pedagogie, mai ales atunci când e vorba de o directivă experimentală, care nu se poate cunoaşte suficient numai din cărţi.

---

[1]) de N. Mărgineanu. Un vol. 200 lei. Edit. Institutului de Psihologie, Cluj.
[2]) de N. Mărgineanu. „ „ 100 „ „ „ „ „ „
[3]) de Liviu Rusu, L. Bologa, N. Mărgineanu şi D. Todoran, 1929. Un vol. 157 pag. 100 lei. Editura Institutului de Psihologie, Cluj.
[4]) de A. Roşca. Un vol. 80 lei. „ „ „ „ „
[5]) de D. Todoran. Un vol. 60 lei. „ „ „ „ „

Invitat de Asociația învățătoarelor conducătoare din București, D-l Vl. Ghidionescu a conferențiat în 1933 și orientat asistența în specialitatea copiilor mici, conform cu noile metode de educație a copiilor mici. Conferința a fost publicată și e răspândită *). E interesantă concluzia, în care se precizează că „educația copiilor mici se poate face *numai de suflete tinere*" și gândește, fără să o exprime, că pensionarea conducătoarelor ar trebui făcută, din acest motiv, nu departe de vârsta de 35 ani.

In tot cazul, chiar necunoscând cât trebue relațiile Institutului de Psihologie și Laboratorului de Pedagogie din Cluj, e deajuns numai a consulta lucrările citate mai sus pentru a înțelege că acolo se lucrează în spirit veritabil științific, se practică știința în chip desinteresat și că acolo orice chestiune de psihologie, pedagogie și pedologie poate găsi deslegare. In acest chip privit articolul de față, trebue tălmăcit nu ca o apologie, nici ca o supravalorificare, ci ca o informare cinstită și modestă despre ceea ce este contribuția universității clujene la problemele de psihologie, pedologie și pedagogie, generală și națională.

*) *Vl. Ghidionescu:* Idei și metode noi în educația copiilor dela 3 la 7 ani. Editura Cartea Românească, Cluj, 1934.

Academii pedagogice

pentru pregătirea învăţătorilor [1])

de **Vladimir M. Neaga**

Printre dezideratele învăţătoreşti, exprimate în diferitele congrese profesionale din ultimii ani, figurează în mod repetat şi acela privitor la înfiinţarea unor *academii pedagogice.*

Ideia aceasta, de a se da posibilitate învăţătorului ca să-şi formeze o cultură superioară, nu este o ideie nouă. In trecut ea a cunoscut câteva realizări, dar numai parţiale şi de scurtă durată.

Astfel, se poate vorbi de vechea *Şcoală pentru institutori din Bucureşti* care, în scurtul interval al existenţii sale, a dat o serie de institutori destul de pregătiţi, dar cari, absolvind şcoala, au părăsit numaidecât posturile lor săteşti şi au trecut la oraşe. De altfel, asta a şi fost menirea acestei instituţii : *să pregătească cadrele* necesare învăţământului primar urban. Apoi, în anul 1923, Ministerul Instrucţiunii a înfiinţat pe lângă Universitatea din Bucureşti o *Secţie pedagogică,* la care putea intra anual un număr restrâns de învăţători.

După ce făceau timp de un an cursuri de pregătire din programa liceală, aceşti învăţători dădeau examen de bacalaureat special, iar după aceia se înscriau la facultatea de litere, ori ştiinţe. Aici urmau cursurile obişnuite, împreună cu toţi ceilalţi studenţi, şi terminând studiile, obţineau diploma de licenţă în condiţiuni şi cu drepturi identice.

Cu toate că era un aşezământ de cultură creiat special pentru învăţători, totuşi scopul formal al acestei secţii, ca şi pregătirea ce o căpătau tinerii învăţători în cadrele ei, erau oarecum streine rosturilor şi cerinţelor învăţământului primar.

---

[1]) A doua parte a referatului, ce urmează a fi prezentat de autor Congresului pegagogic al Asociaţiei, (Prima parte tratează organizarea învăţământului normal).

De aceia, şcoala primară nu prea a profitat de pe urma ei. Şi de bună seamă, după cum prevedea însuşi legea, pe temeiul căreia a luat fiinţă, menirea acestei Secţii a fost să pregătească personalul didactic necesar gimnaziilor şi şcoalelor normale, iar nu acela al şcoalelor primare. Pe de altă parte, secţioniştii, având dreptul să se înscrie şi să urmeze la orice secţie a facultăţii de litere şi ştiinţe, foarte mulţi dintre ei au urmat specialităţi care n'au legătură directă cu învăţământul primar şi activitatea profesională a învăţătorului. De aceia, mulţi absolvenţi ai acestei Secţii, în urma desfiinţării a unui mare număr de şcoli secundare, fiind nevoiţi să se întoarcă la posturile lor rurale, din învăţământul primar, s'au constatat întru câtva înstreinaţi de şcoala primară.

Şi este firesc să fie aşa, întrucât la Secţie ei au căpătat o pregătire pentru altă şcoală, alt mediu şi în vederea altei cariere. De aceia, nu trebuie să ne mire câtuşi de puţin faptul că toţi aceşti învăţători cu studii universitare, au căutat prin toate mijloacele să părăsească imediat posturile lor rurale, transferându-se în posturi urbane, sau trecând la învăţământul secundar.

Deci, atât de pe urma Şcoalei normale superioare, cât şi a Secţiei pedagogice, n'a profitat decât şcoala primară urbană, şi numai într'o măsură foarte mică. Şcoala sătească n'a câştigat nimic, ci numai a pierdut o bună parte dintre slujitorii săi cei mai bine dotaţi, cari, terminând studiile superioare, au părăsit posturile lor rurale, aranjându-se la oraşe.

Toate aceste consideraţiuni cred că le-a avut în vedere d. Profesor N. Iorga atunci când, în calitatea sa de ministru al Instrucţiunii, a desfiinţat în anul 1931 această Secţie şi a căutat să dea absolvenţilor ei o utilizare în cadrul intereselor şcoalei primare, dar mai potrivită cu pregătirea lor, transferându-i la oraşe, sau numindu-i în funcţiuni administrative şi de control.

De atunci şi până astăzi, ca să poată căpăta o pregătire superioară, învăţătorul trebuie să urmeze calea obişnuită a elevului pregătit în particular: să dea examene de diferenţă, bacalaureatul; iar apoi el poate să se înscrie la universitate, ca orice alt absolvent de liceu, alegându-şi secţia

şi specialitatea după voie. Evident că sistemul acesta este şi mai nefericit pentru şcoala primară.

In primul rând, el restrânge considerabil membrilor corpului didactic primar, posibilitatea de a-şi forma o cultură superioară. A-ţi complecta singur cunoştinţele cerute de programa analitică a liceului, şi a ţine examenul de bacalaureat, făcându-ţi în acelaş timp şi datoria de învăţător la post, pentru ca apoi să urmezi Universitatea, fiind retribuit numai cu 75% din salariu, sunt condiţiuni extrem de grele, pe care nu le pot îndeplini decât foarte puţini învăţători.

Pe de altă parte, acei puţini ce reuşesc să pătrundă pe această cale la universitate, prin pregătirea teoretică ce o capătă acolo, în loc să se desăvârşească ca învăţători, identificându-se şi mai mult carierei lor iniţiale, ei se înstrăinează sufleteşte de şcoala primară şi, în majoritatea cazurilor, nici nu se mai întorc la posturile lor. Şi astfel, se produce un fenomen cu totul contrariul intereselor organice ale şcoalei şi ale corpului didactic: *cei mai capabili şi mai bine înzestraţi sufleteşte dintre slujitorii ei tineri, părăsesc pe această cale şcoala primară pentru a se îndrepta spre alte cariere. Deci în loc de perfecţionarea corpului, sărăcirea lui de elementele cele mai capabile.*

Iată dece ideia înfiinţării unor academii pedagogice care, desăvârşind aceste elemente bune, să le întoarcă şcoalei şi corpului, este mai mult decât un simplu deziderat, *este o necesitate imperioasă a şcoalei primare.* Totul, însă, depinde de felul cum se vor organiza şi cum vor funcţiona aceste academii.

Din cele scrise şi discutate până acum, privitor la această problemă, putem desprinde două păreri ce s'au conturat în opinia corpului didactic.

Astfel, unii cred că problema ar putea fi rezolvită prin reînfiinţarea, pe lângă universităţile din ţară, a câte o secţie pedagogică, de felul celei ce a mai funcţionat, în care învăţătorul, având dreptul să-şi aleagă specialitatea ce doreşte, să urmeze în acelaş timp, în mod obligatoriu, şi un curs desvoltat de pedagogie. Alţii sunt de părere că academiile pedagogice trebuie să fie instituţiuni de sine stătătoare şi independente de universitate, în care toţi învăţătorii să fie obligaţi a urma în primul rând pedagogia teoretică şi practică, iar

apoi un curs de iniţiere şi complectare a cunoştinţelor din diferite ştiinţe, în scop de a li se lărgi cultura generală.

In ce priveşte prima opinie—reînfiinţarea Secţiei pedagogice—cred că ea nu satisface interesele şcoalei primare şi ale învăţătorimii. Pregătirea învăţătorului în cadrul unei restrânse specialităţi ştiinţifice şi a mediului universitar, strein de viaţa şi preocupările satului, va cultiva în el alte năzuinţe alte aspiraţii şi perspective, cari îl vor îndepărta treptat şi fără voie, de cariera iniţială şi situaţia modestă a unui învăţător de ţară. Şi atunci, vom ajunge la aceleaşi rezultate: învăţătorii licenţiaţi, de îndată ce se vor găsi în posesia diplomei, vor căuta numaidecât să treacă dela ţară, pentru a se aranja la şcoalele primare din oraşe, sau în învăţământul secundar. Cu alte cuvinte, se vor îndrepta în mediul pentru care au fost pregătiţi şi la care, gustându-l, nu vor conveni niciodată să renunţe.

De aceea, ultima părere, care susţine separarea academiilor de universitate şi întocmirea programului de studii în aşa chip ca să se dea o pregătire mai mult pedagogică, este, fără îndoială, mai potrivită, dar totuşi incomplectă. Desigur, nu se poate contesta că scopul principal al academiilor pedagogice trebuie să fie în primul rând perfecţionarea didactică a învăţătorului. De aceia, este foarte just şi chiar absolut necesar ca toţi învăţătorii studenţi să studieze ştiinţele pedagogice, iar apoi şi un curs enciclopedic de cultură generală.

Dar numai atât, nu este suficient. Şi iată dece. Admitem că absolvenţii academiilor astfel organizate vor ieşi oameni cu o largă cultură generală şi cu o solidă pregătire didactică. Ei vor fi poate eminenţi dascali de clasă şi foarte erudiţi pedagogi teoreticieni. Dar, tot teoreticieni vor rămâne şi activitatea lor se va desfăşura, prin forţa lucrurilor, mai mult pe planul abstract şi între pereţii clasei. Deci, iarăşi o pregătire în favoarea şcoalei urbane şi în defavoarea celei rurale. Căci astăzi, societatea cere dela un învăţător sătesc să fie mai mult decât un bun propunător şi un strălucit teoretician în specialitatea sa pedagogică.

Vremurile critice prin care străbatem, îi impun o sarcină mult mai complexă şi mai grea, o sarcină cu adevărat apos-

tolică, de a reorganiza toată viaţa statului, de a trezi ţărănimea din pasivitatea inertă în care zace, pentru a o ridica treptat la un nivel de viaţă activă, mai civilizată, mai demnă de făptura omenească şi în acelaş timp mai productivă pentru societate. Pentru această realizare însă, numai cartea şi tăbliţa nu sunt suficiente. *Şcoala primară trebuie să-şi reînnoiască şi să-şi complecteze armătura cea veche, spre a fi mai apropiată vremurilor şi cerinţelor noi ale vieţii. Ea nu poate să se restrângă nnmai la cei patru pereţi ai clasei, nici chiar numai la curte şi grădină. Prin priceperea şi hărnicia slujitorilor ei, ea trebuie să coboare de pe piedestalul său abstract şi teoretic pentru a veni pe terenul concret al vieţii practice, în mijlocul satului şi al ogorului. Colaborând în mod armonic cu toate celelalte forţe vii şi instituţii, ea trebuie să se găsească în permanenţă în mijlocul naturii şi a societăţii, pentru ca în mod nemijlocit, direct şi permanent s'o îndrepte spre buna stare şi lumina propăşirii.*

Numai în felul acesta şcoala noastră primară va deveni o adevărată *şcoală a poporului.* Dar, pentru aceasta este nevoie să dăm învăţătorului sătesc altă pregătire. Să-i formăm alt suflet, altă mentalitate; să-l călim la focul altor idealuri, altori năzuinţe. Căci, trebuie să recunoaştem că pregătirea ce i se dă astăzi în şcoala normală şi care în teoria programatică ni se pare suficientă şi corespunzătoare scopului, în realitate această pregătire nu-l dă şcoalei primare înarmat cu toate cunoştinţele şi deprinderile necesare şi nici cu sufletul oţelit, în vederea activităţii integrale, concepute mai sus.

Iar toate străduinţele, atât de perseverente ale autorităţilor şcolare, de a complecta ulterior ceia ce n'a dat la vremea ei şcoala normală, prin diferite cursuri de perfecţionare, conferinţe, cercuri culturale, examene, centre de instrucţie practică etc., nu dau rezultate decât foarte neînsemnate. De aceia, concomitent cu înfiinţarea academiilor pedagogice este necesar ca în primul rând *să se reorganizeze şcoala normală;* căci ea dă învăţătorului pregătirea de bază, ea determină suprafaţa lui de om şi profesionist. *Din formală şi teoretică, cum este astăzi, şcoala normală trebuie să devie formativă şi practică.* Ea trebuie să formeze oameni integri sufleteşte, cu o mare dragoste de muncă: pregătiţi nu numai pentru activitatea didactică

de clasă, ci şi pentru viaţa propriu zisă, viaţa practică a satului, înzestrându-i în acelaş timp, cu un înalt ideal, corespunzător menirii lor.

In continuarea şi perfecţionarea acestei temeinice opere de bună educaţie şi instrucţie, trebuiesc concepute rosturile academiilor pedagogice.

Pe lângă desăvârşirea profesional pedagogică şi sintetizarea cunoştinţelor generale ale învăţătorului într'un matur sistem de gândire şi concepţie sănătoasă asupra vieţii, academiile trebuie să urmărească şi scopul de a-i îmbogăţi bagajul cunoştinţelor practice; de a-i forma adânci deprinderi de muncă, pentru terenul practic al mediului sătesc, cu care el trebuie să se identifice.

Şi, dacă astfel trebuie să înţelegem organizarea acestor academii, atunci este dela sine înţeles că ele trebuie să fie separate de universitate, dela care n'au ce câştiga. Caracterul teoretic şi abstract al învăţământului universitar nu oferă condiţiuni propice acestei pregătiri.

Pe de altă parte, mediul unui oraş mare, cu toată gama tentaţiunilor lui foarte variate şi adesea irezistibile pentru un tânăr şi neexperimentat provincial; cu acea atmosferă dulceagă dar otrăvitoare, de rafinament superficial, care naşte dorinţe bolnăvicioase şi ambiţii nejustificate de parvenire uşoară, acest mediu, dacă se mai încadrează, după cum deseori se întâmplă, într'un regim permanent de hoinăreală pe străzi baruri, cafenele şi cluburi politice, în loc de a întări şi îmbogăţi sufletul tânărului învăţător, îl va măcina, îi va seca toată vlaga entuziasmului tineresc şi-l va înstreina de sat şi şcoală.

Menirea şi rolul învăţătorului, bine definite în mijlocul vieţii săteşti, îi cer cu totul altă pregătire intelectuală şi socială, alt mediu. De aceia, *academiile pedagogice trebuiesc înfiinţate nu în oraşe mari, ci în sate mari.*

O academie în afară de mediul sufocant şi toxic al oraşului, cu studenţi şi profesori interni. O academie în mijlocul unui parc plin de verdeaţă şi flori; o fermă mare şi bine înzestrată; câmp de experienţă, vie, arătură, livadă, grădină de zarzavaturi, prisacă, lăptărie, crescătorie de păsări, animale

şi viermi de mătase, diferite ateliere practice, etc., care să reprezinte, unitar şi intuitiv, toate ocupaţiunile principale şi cele anexe agriculturii raţionale. Cu un cuvânt ***o gospodărie ţărănească model.*** Dar mai cu seamă, o academie cu profesorii ei, cari să fie numai ai ei, şi cari să nu alerge de dimineaţă şi până în noapte târziu după alte treburi şi diferite afaceri streine şcoalei, ci să stea în permanenţă între studenţi, consacrându-şi toată puterea sufletului şi a minţii numai acestei opere grele de educaţie şi instrucţie.

Acolo, în mijlocul câmpului, în mediul curat şi plin de viaţă al naturii neprihănite; în atmosfera liberă de bună voie, sănătate şi muncă, în contact direct şi intim cu profesorii, numai acolo se vor putea forma acele personalităţi integre şi energice, dela care şcoala poporului şi neamul întreg îşi aşteptă viitorul.

Dacă academiile pedagogice se vor organiza şi vor funcţiona în felul acesta, atunci studiile teoretice şi de cultură generală se vor încadra dela sine şi organic într'un sistem raţional de muncă şi îndeletniciri practice sătesti, dând învăţătorului o desvoltare nu numai armonică şi multilaterală din punct de vedere teoretic, ci şi potrivită, din punct de vedere practic, atât menirei lui didactice şi sociale, cât şi mediului rural, în care el va fi chemat să-şi desfăşoare activitatea. De aceia, pentru a statornici şi mai bine această deprindere, academia va trebui să transforme comuna sa de reşedinţă, precum şi celelalte sate din împrejurimi, într'un vast câmp de aplicaţiuni şi experimentări, unde învăţătorii împărţiţi în grupe şi sub conducerea profesorilor, să lucreze zi cu zi, desfăşurându-şi în mod practic şi pe teren activitatea didactică la şcoalele primare locale, şi acea extraşcolară în mijlocul populaţiei. Deci, pe lângă cursurile teoretice şi practice, fermă, şcoli de aplicaţie şi experimentări pedagogice etc., ***academia va trebui să-şi aibă neapărat şi satele ei de aplicaţie,*** pentru ca învăţătorul să se poată deprinde în mod temeinic şi concret nu numai cu munca didactică propriu zisă, dar şi cu o activitate extraşcolară vastă şi sistematic desfăşurată.

Numai în felul acesta, având siguranţa acţiunii gândite

şi experimentate, şi fiind integrat deja într'un sistem de muncă cunoscut şi bine precizat, învăţătorul academist, reîntorcându-se la post, în satul său, va avea puterea realizărilor hotărîte şi imediate.

De asemenea, este absolut necesar ca pe lângă fiecare academie să se organizeze câte o secţie feminină, în care învăţătoarele să capete aceiaşi pregătire teoretică, ca şi învăţătorii bărbaţi, făcând chiar cursurile împreună.

Din punct de vedere practic, însă, li se va da o altă pregătire, corespunzătoare menirei şi sferei lor firești de interese şi acţiune, stăruindu-se mai ales asupra: puericulturei, higienei casnice, menajului şi gospodăriei săteşti, pregătirea bucatelor, creşterea păsărilor, conservarea alimentelor, industria laptelui, a îmbrăcămintei, cusutul, brodatul, ţesutul etc., pe scurt toate îndeletnicirile casnice femeieşti, cari la un loc constitue podoaba unei bune gospodine sătence.

Alături şi împreună cu tovarăşii săi bărbaţi, ele vor lucra în satele de aplicaţie, obişnuindu-se astfel în mod practic să-şi împartă munca între ei pe teren; să se complecteze unul pe altul, să colaboreze în desăvârşită unitate de acţiune.

Dar, pentru ca academia să-l poată acomoda pe învăţător mediului şi mai temeinic, aşa încât activitatea lui didactică şi acea extraşcolară să dea maximum de randament, ea trebuie să aibă neaparat un caracter regionalist. De altfel, într'o oarecare măsură, academiile, dacă se vor organiza în spiritul celur expuse mai sus, vor avea acest caracter şi dela sine, deoarece învăţătorii, desfăşurându-şi timp mai îndelungat activitatea lor aplicativă într'o anumită regiune, vor cunoaşte-o bine şi se vor deprinde cu ea.

De aceia, aceste instituţiuni trebuiesc înfiinţate în centrele cele mai caracteristice, mai tipice ale regiunii. Insă numai aceasta nu este destul. Invăţământul şi viaţa întreagă a academiei trebui să aibă un caracter regionalist. Atât studiile pedagogice cât şi celelalte obiecte, pe lângă menirea de a da un anumit ciclu de cunoştinţe generale, vor trebui să se tacă în permanenţă cu aplicaţiuni la viaţa regională, spre a fi cercetată din toate punctele de vedere: geografic, istoric, psichologic, social etc.

In acest scop, academia va organiza *şcoli regionale de experienţă*, în care, pe lângă studii şi experienţe didactice şi pedagogice propriu zise, se vor încerca diferite sisteme de educaţie, instrucţie şi legislaţie şcolară, pentru se alege cele mai potrivite condiţiunilor şi spiritului specific regiunii.

De asemenea, se vor întreprinde *studii monografice*, nu numai asupra comunei de reşedinţă şi a satelor din împrejurimi, ci şi asupra altor centre ale regiunii, mai îndepărtate.

Pentru aceasta, în timpul verii, studenţii împărţiţi în grupe, vor face excursii regionale. Cu această ocazie, se vor alcătui *muzee regionale*, cuprinzând diferite secţii, care să redea în mod fidel şi intuitiv viaţa regiunii, privită sub toate multiplele ei aspecte. Se vor studia în mod ştiinţific: tipul psichologic al ţăranului şi al copilului din acea regiune, familia, instituţiile săteşti, obiceiurile, economia casnică, folklorul, cântece, datine etc.

Dar, acest caracter regionalist al academiilor învăţătoreşti nu trebuie interpretat, fireşte, în sensul restrâns, sau greşit al cuvântului. Regionalismul educativ, prin metoda şi rezultatele lui, nu pericliteză cu nimic nici specificul integral al naţionalităţii noastre, şi nici unitatea spirituală a neamului, cum eronat îşi închipuie unii adversari ai acestei idei. Din potrivă, scoţînd în evidenţă şi favorizând desvoltarea a tot ce este mai bun şi mai caracteristic ca spirit şi creaţie regiunilor, el contribuie, în cea mai largă măsură şi în mod firesc, la îmbogăţirea şi închegarea patrimoniului nostru cultural.

Plecând dela concepţia că viaţa, cu toate manifestările ei, variate, este produsul organic şi imanent al mediului, al unui anumit cadru de condiţiuni determinante, metoda regionalistă caută să descopere însuşi isvoarele de energie vitală a mediului, pentru ca, utilizându-le în mod raţional şi amplificându-le, să determine un proces natural şi mai rapid de propăşire a omului.

Pentru ca învăţătorii să nu fie totuşi streini vieţii din celelalte regiuni, pentru ca ei să-şi poată forma un criteriu just de orientare şi comparaţie, este bine ca în ultimul an de studii să se facă un schimb de vizite interregionale. Aşa

bunăoară, învăţătorii studenţi din regiunile agricole vor fi duşi pentru câteva săptămâni la o academie din regiunea apelor, acea industrială sau de munte şi invers, pentru ca acolo, la faţa locului, luând contact cu colegii săi, făcând mici excursii şi ascultând explicaţiile profesorilor, să capete cunoştinţe exacte şi juste asupra vieţii din celelalte regiuni ale ţării.

Absolvenţii academiilor vor trebui să fie numiţi desigur în regiunile pentru cari au fost pregătiţi. Iar pentru ca activitatea lor să aibă un caracter de continuitate, fără de care nici o acţiune şi nici o operă nu poate fi desăvârşită, toţi învăţătorii cari vor urma academia, vor da la intrare un angajament să nu solicite transferarea timp de un număr de ani (10—15). In felul acesta ei se vor încetăţeni definitiv în posturile lor săteşti. Căci este de necrezut ca un bun şi vrednic învăţător, care atâţia ani în şir a fost un element creator în satul şi la postul său, să-şi părăsească opera pentru realizarea căreia a jertfit toate puterile şi tot elanul tinereţii sale, şi de care va fi deci adânc legat sufleteşte. Să-şi lase şcoala bine organizată, copiii care-l iubesc, livada pe care el însuşi a plantat-o şi a îngrijit cu dragoste fiecare ramură, via, ogorul etc., în sfârşit întreaga lui gospodărie sistematic organizată şi productivă, în care totul îi demonstrează munca, priceperea şi energia sa. Dar, satul al cărui viaţă a organizat-o şi a condus-o atâţia ani, precum şi mediul în care el a trăit, a simţit şi a muncit, identificându-i-se? Oare va putea acest învăţător să plece, dând cu piciorul în tot ce a muncit şi a realizat?

Cât va câştiga învăţământul de pe urma acestor învăţători model în toate!

Este de ajuns la început ca fiecare judeţ să aibă câte 10—12 învăţători de aceştia, pentru ca problema cursurilor complimentare, a cercurilor culturale, a centrelor de instrucţie practică, şcoli de adulţi etc, să capete o bună şi efectivă îndrumare.

Desigur că absolvenţii academiilor vor trebui să se bucure faţă de ceilalţi învăţători de avantagii mai mari, în

ceiace priveşte salariile şi înaintarea în grad, cari urmează să fie stabilite în mod echitabil prin lege.

In consecinţă, rezumând cele expuse, *academiile pedagogice, ca să aducă un folos real şi însemnat şcoalei, trebuie să urmărească scopul de a pregăti buni învăţători şi buni conducători, s'ar putea spune chiar reformatori ai vieţii satelor.*

Pentru aceasta se impune ca în primul rând să fie ele înşile academii săteşti. Căci, oricât ne-am strădui, este greu să poţi pregăti şi desăvârşi într'un mediu urban, şi în special acel de astăzi, elemente într'adevăr bune şi potrivite pentru şcoala primară rurală, dar mai cu seamă pentru opera de reformă şi regenerare a satelor.

Nesocotirea acestui adevăr evident, a determinat acel proces de interiorizare, izolare şi pseudo-urbanizare a şcoalei primare rurale, care, înstrăinând-o cu totul de sat şi viaţă, a superficializat-o şi a denaturat menirea şi rostul ei.

Apoi, în vederea aceluiaşi scop, învăţământul în aceste academii trebuie să fie:

a) **Gratuit,** *pentru ca să facă posibil accesul mai ales a candidaţilor de provenienţă sătească, fii de ţărani, cari, în majoritatea cazurilor, n'au mijloace materiale suficiente ca să poată suporta cheltuielile, ce va necesita întreţinerea în academie;*

b) **Pedagogic,** *în scop de a da învăţătorului o bună pregătire didactică teoretică şi practică;*

c) **Sintetic,** *spre a închega cunoştinţele lui generale într'un matur sistem de gândire şi concepţie sănătoasă asupra vieţii;*

d) **Practic,** *pentru ca să-i dea toate cunoştinţele, dexterităţile şi deprinderile practice, necesare nu numai pentru stabilirea unei legături strânse şi temeinice între învăţământ şi viaţă, dar şi între şcoală şi viaţă, în vederea activităţii extraşcolare;*

e) **Aplicativ,** *ca învăţătorul student să-şi formeze, sub conducerea şi supravegherea profesorilor, un sistem de muncă didactică şi extraşcolară bine precizat, experimentat şi cunoscut, aşa încât, reîntorcându-se la post, în satul său, să-l poată aplica imediat şi fără dibueli;*

f) **Regionalist,** *pentruca, utilizând în activitatea sa de fiecare zi isvoarele fireşti de energie vitală ale mediului înconjurător, să poată face învăţământul cât mai uşor, agreabil şi cât mai pro-*

ductiv; iar pe de altă parte să poată contribui mai lesne la desvoltarea şi întărirea a tot ce are regiunea, în care funcţionează, mai bun şi mai caracteristic ca spirit şi creaţiune;

g) **Entuziast,** *ca să înzestreze pe tânărul învăţător cu un înalt ideal în viaţă, corespunzător menirei lui, şi care să-i dea puterea iniţiativelor şi a realizărilor eroice, luminându-i necontenit calea sufletului şi a minţei.*

Privelişti şcolare: *Elevii şcoalei primare din com. Căpriana de sub conducerea colegului Barbos, la o lecţie la stupărie.*

Învățătorul și cultura poporului

de **G. I. Bălan**

Conducerea centrală a Asociației învățătorilor a avut o idee fericită, când s'a gândit la congresul pedagogic al dăscălimei române. Din mulțimea de revendicări realizate și nerealizate încă, pentru cari s'a dat și continuă a se da lupta, de mult se simția lipsa unui punct fcarte însemnat din programul de apărare a intereselor școalei și anume : lupta pentru așezarea școalei la locul reclamat de interesele permanente ale țării și precizarea rolului de factor cultural, economic și social al învățătorului din România Mare. Desbaterile vor pleca desigur dela constatarea că până în prezent școala poporului n'a fost tratată cu atențiunea și solicitudinea ce o merită un așezământ fundamental de luminarea poporului și că învățătorul, care este sufletul școalei și misionar al umanității, n'a fost îndrumat și stimulat să se integreze în mediul înconjurător, căutând să împreuneze opera de învățământ cu viața, care pulsează în afară de școală.

Congresul pedagogic va arăta că școala primară trebuie să fie pătrunsă de un spirit nou, venit nu dintr'o dragoste de inovație, ci dintr'o profundă convingere că numai prin ea se poate primeni viața de stat sub toate raporturile, că învățătorii sunt acei cari plămădesc sufletele proaspete și neîntinate ale generațiilor ce trec prin școală, jalonând direcția evoluției sufletești a viitorilor cetățeni. Opinia publică, trebuie lămurită că o nouă gospodărie a țării nu poate fi realizată decât prin rezolvirea problemei culturale și economice la sate, pusă la ordinea zilei de imperativul timpului. Factorii politici trebuie să înțeleagă în sfârșit că în urma prefacerilor sociale, survenite după războiu,—prefaceri, prin cari pătura rurală este chemată să ia parte activă la conducerea statului,—centrul vieții de stat s'a deplasat dela oraș la sat. Este natural deci și absolut necesar ca satul să devină centrul preocupărilor culturale și economice, căci numai prin educația civică și economică a sătenilor plugari se poate asigura o

viaţă sănătoasă statului nostru şi numai prin ridicarea culturală a maselor populare se poate da în faţa lumii aspectul de cultură generală a neamului nostru. Pusă astfel problema, rolul învăţătorului capătă o importanţă covârşitoare nu numai în şcoală, ci şi în domeniul activităţii extraşcolare.

In rândurile ce urmează mă voiu ocupa de rolul învăţătorului în opera de ridicarea culturală şi economică a poporului, deci de activitatea extraşcolară a învăţătorului.

Statisticile militare ne arată că un destul de mare procent din absolvenţii cursului primar devin analfabeţi la vârsta recrutării. Aceşti analfabeţi cu diplomă nu mai ştiu de multe ori să scrie sau să citească, ca să nu mai vorbim de alte cunoştinţe, cari dispar fără nici o urmă. Din cauza timpului scurt, cât stau copiii în şcoala primară şi din cauza că după absolvirea ei rup definitiv legătura cu şcoala şi cartea, fiind înghiţiţi de mediul obscur al ignoranţei rurale, efectul binefacerilor şcoalei asupra fiinţei fragede a adolescenţilor se pierde lesne. Această ruptură bruscă a acţiunii de cultivare la marginea şcoalei, care contribuie la îngroşarea cadrelor de analfabeţi la sate, obligă pe învăţător să poarte grija elevilor săi şi după absolvirea cursului primar, îndrumându-i şi în afară de şcoală, în viaţa lor de cetăţeni şi căutând a ţine sufletele lor într'o trăire neîntreruptă de valori spirituale, susţinută de dorul de a cunoaşte tot ce-i poate înălţa sufleteşte şi le poate asigura un traiu mai îmbelşugat şi mai civilizat.

Este necesar un aşezământ cultural, care să se ocupe de luminarea poporului în afară de şcoală. Din nefericire însă, noi avem mai multe de acestea. Pomelnicul lor fiind lung, voiu enumera numai vre-o câteva : căminele culturale ale Fundaţiilor Regale, ale Astrei, ale Caselor Naţionale, societăţi bisericeşti : Sf. Gheorghe, Oastea Domnului etc.. Bietul român păţeşte ce-a păţit copilul cu şapte doici sau asinul cu trei stăpâni, cari a murit de foame în cele din urmă. Toate au ca scop promovarea culturală a săteanului şi fiecare din ele caută să-l fericească, lucrând la întâmplare, fără nici-o metodă şi sistemă. Iar bietul ţăran rămâne tot incult, buimăcit de coşmarul ignoranţei şi strivit de neagra sărăcie.

Sunt comuni, unde există mai multe asemenea organizaţii culturale, cari răsleţesc forţele intelectuale, şi aşa puţine ca număr, forţându-le de multe ori să activeze sub stăpânirea unor patimi şi ambiţii personale, deadreptul deunătoare scopului comun.

Ce rost are risipirea intelectualilor în diferite cămine culturale, cari de cele mai multe ori se învrăjbesc între ele, compromiţând şi parodiind frumoasa operă de culturalizare a păturei rurale?

Experienţa trecutului ne arată că majoritatea covârşitoare a societăţilor culturale săteşti, cari au dat rezultate satisfăcătoare, au fost conduse de învăţători inimoşi, cari au ştiut să atragă în actiunea comună în cadrul unei singure unităţ culturale toate elementele intelectuale din localitate.

Deci pivotul mişcării culturale la sate rămâne tot învăţătorul cu multipla lui activitate în toate domeniile vieţii rurale. Învăţătorului îi revine sarcina să organizeze şi să conducă instituţia culturală, mobilizând toate forţele intelectuale din localitate. Aceasta este realitatea la faţa locului, care se impune în mod decisiv şi pe care nici un om de bună credinţă nu o poate tăgădui. Plecând dela realitatea că celula de bază a mişcării culturale trebuie să fie o instituţie culturală unică în frunte cu învăţătorul, e lesne de conceput întreaga reţeauă culturală a ţării şi organele de conducere şi îndrumare, cari vor avea ca factori principali tot pe oamenii şcoalei. Parcurgând întreaga distanţă pe calea ierarhică, cu popasuri la Revizoratele şcolare judeţene şi Inspectoratele Şcolare Regionale, vom ajunge în cele din urmă la instituţia centrală, care este Direcţia Culturii Poporului depe lângă Ministerul Educaţiei Naţionale, care ne lasă impresia că este aproape inexistentă, căci acţiunea culturală, aşa cum este la sate, este legată mai mult de numele Fundaţiilor Regale, Astrei, Caselor Naţionale, etc. de cât de cel al Direcţiei *Culturii Poporului.*

Problema culturalizării satelor este o problemă de stat şi nu poate fi lăsată iniţiativei particulare, la voia întâmplării, este o problemă tot atât de importantă ca şi cea a învăţământului primar, a cărui obligativitate este impusă prin lege.

cetăţeanului român. Mai mult, problema culturalizării maselor rezolvată în chip fericit, ar da mare câştig de cauză şi obligativităţii învăţământului primar, căci săteanul, îndulcit de binefacerile culturii, mai lesne ar înţelege rostul învăţăturii şi ar trimite mai bucuros copiii la şcoală.

Se impune deci o acţiune oficială în opera de ridicarea culturală a poporului, prin crearea unui singur aşezământ cultural, în cadrele căruia trebuie să activeze în mod obligatoriu învăţătorul, secondat, pe lângă bunăvoinţele particulare, de preot, agronom, doctor, judecător, inginer, şi alţi funcţionari cari în mod obligatoriu vor contribui la promovarea culturală, economică, socială şi cetăţenească a sătenilor prin difuzarea cunoştinţelor practice, fiecare în branşa lui de activitate şi specialitate.

Pentru sistematizarea acţiunii, pentru raţionalizarea muncii şi pentru reuşita deplină, va fi nevoie ca acest aşezământ, care se va numi Şcoală de adulţi, Şcoală de gospodărie ţărănească sau Universitate Populară, — denumirea nu ne interesează — să aibă în frunte un învăţător destoinic, înzestrat cu aptitudini corespunzătoare însărcinării date, detaşat dela catedră. Luând media de 70 comuni pe judeţ, am avea nevoie de 70 învăţători, detaşaţi dela catedră în calitate de organizatori, şi conducători ai căminelor culturale. Aceşti 70 învăţători vor fi îndrumaţi de un subrevizor de activitate extraşcolară, prin care Revizoratul şcolar va fi în măsură să dirijeze acţiunea culturală din judeţ, ţinând în evidenţă rezultatele realizate de învăţători pe terenul activităţii extraşcolare. Inspectoratul Şcolar Regional, printr'o secţie specială a activităţii extraşcolare, va avea rolul de coordonator al mişcării, adaptând planul de lucru nevoilor specifice regiunii.

Rolul principal va reveni însă Direcţiei Culturii Poporului depe lângă Ministerul Educaţiei Naţionale, care va elabora planul general de lucru, va structura întregul organism al mişcării, concretizând mai cu seamă formele şi tizionomia nucleului de bază dela sate. Programul de lucru va fi studiat şi întocmit în colaborare cu departamentele agriculturii, cooperaţiei, sănătăţii, etc., cari prin organele subalterne vor contribui la aplicarea lui pe teren în cadrele căminelor săteşti.

Astfel concepută acţiunea pentru culturalizarea maselor, credem că învăţătorii, secondaţi de ceilalţi factori culturali, ar putea contribui cu maximum de folos la ridicarea culturală şi economică a sătenilor. Obiecţiunea dificultăţilor bugetare credem că n'are loc. Cele vreo 100.000.000 lei pentru salarizarea celor 5000 învăţători detaşaţi dela catedră, socotindu-se salarul lunar de 1600 lei pentru suplinitorii lor, pot fi uşor acoperite din sumele alocate în prezent pentru sprijinul operei culturale în bugetul statului, judeţelor şi comunelor, cari cu prea puţin folos se cheltuesc de actualele instituţii culturale, existente mai mult cu numele.

* * *

Se aduce ţăranului român o învinuire gratuită, că el este ostil culturii şi deaceea nu-şi trimite copiii la şcoală. Greşală mare! Ţăranii îşi dau seama prea bine că şcoala este de mare folos. Câtă bucurie simt părinţii, văzând pe copiii lor cântând în corul bisericesc sau cetind la strană! Câtă mulţumire au ei, când văd pe copilaşii lor la o serbare culturală, luând parte la jocul unei piese de teatru şi executând cântece patriotice sau dansuri naţionale! Cu câtă plăcere petrec ei nopţile lungi de iarnă, ascultând îndrumări şi sfaturi folositoare, cetite de copii din cartea bibliotecii şcolare! Şi invers, cu câtă mâhnire în suflet privesc serbările şcolare părinţii, a căror copii n'au posibilitate să umble la şcoală şi nu sunt printre cei fericiţi, cari se bucură de bunătăţile ştiinţei de carte. Auzim de multe ori, cum tinerii, cari n'au trecut prin şcoală şi cari încep să simtă greutăţile neştiinţei de carte, dojenesc pe părinţi, învinuindu-i că au ştiut să-i nască, însă n'au ştiut să-i crească. Făcând excepţie de numărul restrâns de recalcitranţi, cari în adevăr se încăpăţinează de a trimite copiii la şcoală, vom fi în nota adevărului, afirmând că poporul românesc este dornic de cultură şi îmbrăţişează şcoala cu toată căldura.

Dar sărăcia cumplită, în care se sbate majoritatea sătenilor, este cauza care împiedică pe ţărani să-şi trimeată copii la şcoală. Copiii ţăranilor la vârsta de 8 ani devin colaboratori preţioşi părinţilor la muncile agricole. Situaţia mizerabilă nu le dă putinţă de a se lipsi de ajutorul copiilor săi, spre a-i

trimite la şcoală, cu atât mai mult că agricultura în condiţiunile de astăzi este deficitară, iar umblarea la şcoală mai cere şi o cheltuială de câteva sute de lei pe an. Pusă pe cântarul necesităţilor biologice, bucăţica de mămăligă totdeauna va precumpăni importanţa abecedarului, în cazul când ambele-i lipsesc.

Starea materială propăşitoare susţine progresul culturii, care la rândul său, fiind în desvoltare, contribuie la îmbunătăţirea vieţii economice a poporului. Elementul economic şi cultural sunt cele două stimulente cari, fiind în permanentă alternanţă de cauză şi efect, condiţionează procesul de desvoltare a poporului.

Făcând această constatare, e lesne de ajuns la concluzia că învăţătorul în activitatea extraşcolară trebuie să fie preocupat şi de chestiunea ridicării economice a poporului. In această direcţie e necesar a se activa, luând calea cooperaţiei, care este cea mai nimerită aşezare social-economică ce poate întări economia rurală prin organizarea în unităţi economice a micei proprietăţi rurale. Ne plângem mereu că ni s'a înstreinat comerţul şi industria, că agricultura ne este exploatată în chip nemilos. Ne plângem că deşi avem o ţară bogată, totuşi suntem cel mai sărac popor din lume, ne plângem că:

Munţii noştri aur poartă,
Iar noi cerşim din poartă 'n poartă.

Ei bine, cooperaţia ne va repune în posesiunea tuturor bogăţiilor ţării, ne va desvolta comerţul românesc şi industria naţională, ne va asigura o rentabilitate mai mare în domeniul agriculturii, pe cale evolutivă de paşnice prefaceri economico-sociale, ajungându-se în cele din urmă la complecta cooperatizare a economiei româneşti. Pentru aceasta trebuie ca toată suflarea românească să îmbrăţişeze ideea cooperaţiei cu toată credinţa, cu toată căldura şi toată convingerea.

In fiecare comună trebuie să existe unităţi cooperative. cari să satisfacă toate cerinţele şi toate nevoile economice ale populaţiei: bancă populară, cooperativă agricolă, cooperativă de consum, de aprovizionare, de desfacere în comun a produselor agricole etc. Toţi locuitorii comunii trebuie să devină membri şi clienţi devotaţi unităţilor cooperative, că-

lăuzindu-se în manifestările lor gospodăreşti de lozinca: „Nimic fără cooperatie". Prin aceasta s'ar ajunge la cooperatizarea agriculturii, care ar determina şi cooperatizarea celorlalte două ramuri pendinte de ea — comerţul şi industria. Iată rolul mare ce-i revine învăţătorului în opera de refacere economică a ţării. O misiune grea şi laborioasă, dar nobilă şi frumoasă.

Dar munca învăţătorului în această direcţie nu va da rezultate aşteptate dacă mobilizarea forţelor neamului şi acţiunea energică pentru întărirea micei gospodării rurale nu va fi diriguită de o concepţie economică bine definită şi bine precizată, care să aibă expresia vie şi organică într'un larg program de refaceri economico-sociale, elaborat şi aplicat cu toată sinceritatea de factorii conducători în stat. Învăţătorul, acest nerv, care înregistrează şi exprimă toate durerile neamului, trebuie să convingă pe factorii vieţii economice că prin noianul de lege cu titluri răsunătoare, (Institutul Naţional de credit agricol, legea pentru încurajarea agriculturii, creditul rural), nu se poate remedia răul. Nici formulele ipocrite, înguste şi inaplicabile, preconizate de diferite partide politice (stat ţărănesc, stat corporativ, stat agricol, stat nazist etc)., nu vor putea scoate poporul românesc din marasmul economic. Se impune introducerea unei economii dirijate, care a devenit o necesitate economică şi socială, menită să ia locul vechiului sistem perimat al liberalismului economic. Dar economia dirijată va da rezultate numai dacă va fi aplicată în cadrul doctrinei cooperative—unicul sistem economic, prin care se va proceda la transformările sociale, impuse de timp şi împrejurări, pe calea desvoltării evolutive a nouei vieţi economice, bazată pe principiul proprietăţii şi muncii individuale, combinat cu interesele generale ale colectivului.

Să nu ne lăsăm intimidaţi de „pericolul dictaturii cooperative". Ordinea socială a cooperatismului nu poate restrânge libertăţile cetăţeneşti. Intr'un stat cooperativ bunurile materiale, agonisite de societate cu respectarea principiului de justă repartiţie, şi răsplată a muncii individuale, vor fi puse în slujba valorificării morale a omului, contribuindu-se astfel la promovarea culturală şi economică a societăţii.

Un sistem de legiuiri, bazate pe doctrina solidarizmului cooperativ, va scoate România Mare din impasul economic prin concursul învăţătorilor, a căror muncă pe ogorul activităţii extraşcolare va fi reglementată prin legile şcolare, puse de acord cu concepţia economică cooperativă.

Iuvăţătorii, cari au jucat un rol mare în trecutul vieţii economice a ţării, rezolvând problema cametei şi „chestia ţărănească" prin bănci populare şi obştii de arendare, înfiinţate şi conduse de dânşii, vor şti şi de data aceasta să creieze un curent puternic şi sănătos, care va impune factorilor conducători o acţiune oficială pentru regenerarea vieţii economice în România întregită.

Două probleme de căpetenie trebuie să preocupe pe învăţătorul român în activitatea lui extraşcolară:

Cooperatizarea statului şi culturalizarea poporului.

BULETIN PROFESIONAL

Modificarea legii învăţământului primar. Prin modificarea legii învăţământului primar, votată de corpurile Legiuitoare şi promulgată în Mon. Of. Nr. s'au obţinut următoarele schimbări:

a) Perceptorul să execute amenzile şcolare în cel mult 20 zile.

b) Valabilitatea diplomei de capacitate timp de 6 ani în loc de 4.

c) Admiterea unui învăţător la definitivat pe baza stagiului de 3 ani serviţi efectiv în învăţământ — cu sau fără titlu provizoriu — dar cu titlul provizoriu la data examenului.

Pentru a fi admis cineva la examenul oral să fi avut în scris cel puţin media 6 — iar pentru a fi declarat definitiv media generală 7, fără să fi avut vreo notă parţială sub 6.

d) La inspecţia specială pentru înaintarea la gr. II şi I activitate pentrucă nu va mai fi cercetată de un agronom, maestru sau profesor de contabilitate, ci de inspectorul general şcolar.

Condiţiile de predare la cursul complimentar şi la adulţi nu se vor cere acolo unde aceste cursuri se va dovedi că n'au existat din lipsă de elevi.

La examenul de înaintare la gr. II pentru admiterea la oral — cineva trebue să fi obţinut la probele scrise — cel puţin media 6 — iar media generală pentru a fi înaintat s'a redus dela 7,50 la 7.

e) Vor fi înaintaţi la gr. I toţi învăţătorii titulari la promulgarea legii şi posedând o licenţă în litere, filosofie sau ştiinţe.

f) S'a înlăturat dela gr. superior condiţia de a fi alcătuit o monografie a localităţii sau a regiunii.

g) S'a înlăturat dispoziţia că învăţătorii nu pot manifesta împotriva „autorităţilor constituite" ceeace ar fi dat posibilitatea pentru tot felul de abuzuri şi persecuţii faţă de un învăţător.

h) S'a înlăturat dispoziţia ca directorul general al învăţământului primar să poată da prin delegaţie pedeapsa cenzurii, sau să aplice el pedepsele date prin comisia regională judeţeană.

i) Sporurile de salar şi celelalte avantagii nu se vor da după sistemul zonei eteroglote, ci după localitate: acolo unde populaţia va fi în majoritate minoritară sau de români desnaţionalizaţi.

j) La decesul soţiei sau al unui copil minor, învăţătorul va primi ca ajutor de înmormântare o indemnizaţie egală cu retribuţia pe o lună (trebue să recunoaştem că această prevedere s'a pus în lege de către ministeri).

k) Concursul pentru locurile vacante dela şcoala de aplicaţie să se ţină la un singur centru, nu la fiecare şcoală.

* * *

Căminuri de odihnă ale Asociaţiei. *Se aduce la cunoştinţa colegilor învăţători, membri ai Asociaţiei, care sunt suferinzi şi au nevoie, pe timpul verii, de a face băi într'una din localităţile: Carmen-Sylva (Constanţa) ori Budachi (Cetatea-Albă), că Asociaţia având în aceste localităţi căminuri de odihnă, poate pune la dispoziţia lor pentru lunile Iulie şi August un număr de 18 locuri lunar la Carmen-Sylva, şi 45 locuri lunar la Budachi.*

Cererile se vor adresa numai prin Asociaţiile judeţene respective, care vor certifica, că solicitantul este membru al Asociaţiei şi are într'adevăr nevoe, pe baza prescripţiilor medicale, — în care se va arăta neapărat că solicitantul nu prezintă nici o maladie contagioasă, — de un tratament maritim într'una din aceste localităţi.

Aprobarea locurilor şi repartizarea, la una din cele două staţiuni, se face în măsura locurilor disponibile, de către Asociaţia generală şi se va comunica celor ce au solicitat locurile, în cursul lunii Mai a. c.

CARTI REVISTE

Recenzii

L'intelligence et la pensée de l'enfant — par Jean Bourjade — Paris. — Editura. Noua enciclopedie filosofică condusă de *H. Delacroix*, — docent al Facultăţii de litere — Paris, 1937, pag. 161, preţul 10 franci (80 lei).

Inteligenţa şi gândirea copilului, opera psihologică a D-lui Jean Bourjade — profesor la Universitatea din Lyon poate fi considerată ca o introducere în cunoaşterea sufletului copilului şi o preţoasă contribuţie la întemeierea psihologiei copilului, care faţă de psihologia generală comparată, după expresia autorului, „este mai întâiu de toate o psihologie genetică, şi a zice aceasta înseamnă a zice că noţiunea de creştere este însăşi inima noţiunei de copilărie" (pag. 41). Această ştiinţă nouă, dar de o deosebită importanţă pentru pedagogie, este încă în faşă, — deşi, nu putem tăgădui că, în această privinţă, foarte mulţi psihologi şi pedagogi renumiţi din lumea întreagă, au elaborat principii şi metode preţioase. S'a scris mult. Dar nimeni n'a sistematizat o psihologie a copilăriei, o psihologie specifică a copilului, pe baza legii de „autonomie funcţională", aşezată de Rousseau „care a pus primele începuturi organizărei conceptuale a psihologiei copilului", voind să ne convingă cu „sufletul copilului are manierele sale de a voi, de-a gândi şi de-a simţi ce-i sunt proprii". Sau cum formulează deasemenea Claparède: „Copilul nu trebue considerat în sine o fiinţă imperfectă, ci o fiinţă adaptată circumstanţelor, care-i sunt proprii; activitatea sa mintală îi este potrivită trebuinţelor şi viaţa sa mintală constitue o unitate".

In primul capitol al acestei cărţi — autorul se ocupă de „psihologia copilului şi psihologia generală", scoţând în evidenţă că psihologia copilului este o psihologie funcţională al cărei iniţiatori sunt John Dewey, Baldwin, Claparède, şi într'o oarecare măsură şi filozoful William James prin creiarea unui climat filozofic favorabi

După Claparède — „exerciţiul unei funcţiuni este condiţia desvoltărei sale şi înmugurirei funcţiunilor ulterioare". Tot Claparède este acela care fixează o serie de legi a psihologiei copilului pe care autorul le discută pe larg

Deasemenea studiul copilului, a dotat psihologia cu prețioase instrumente de interpretare, prin crearea unor noi atracțiuni științifice cum ar fi: noțiunea spațiului psihic, noțiune a valenței; noțiunea câmpului educațional, noțiunea tipificării activităților psihice, noțiunea transfertului interfuncțional a aptitudinelor câștigate prin antrenament, etc.

In capitolul al II-lea, se ocupă cu „natura și legile desvoltării intelectuale a copilului", arătând pe baza părerilor a numeroși oameni de știință, modul de evoluție a copilului, începând cu viața sa prenatală, postnatală și sfârșind cu ajungerea lui la maturitate. Desvoltarea intelectuală a copilului merge dela concret la abstract și nu dela simplu la complex, cum greșeau empiriștii. Ceeace este simplu pentru adult nu e tot așa și pentru copil.

Mai mult, „mergând dela concret, subt forma sensibilă, — la abstract, nu dela simplu la complex, copilul pleacă; mai ales, dela o complexitate implicită și confuză la o complexitate explicită și distinctă" (pag. 64). Procesul acesta este expus legii de diferențiere și organizare corelativă a funcțiunilor psihice, care se efectuiază, după expresia pitorească a lui W. James, printr'un du-te-vino continuu dela sinteză la analiză și dela analiză la sinteză" (pag. 65).

Deosebit de importantă și în acelaș timp foarte interesantă pentru noi, este clasificarea perioadelor de creștere a copilului după interesele ce-o predomină, știut fiind, că interesul e marele mobil în educație. Prima copilărie, începând dela 3 luni, este incontestabil vârsta intereselor senzoriale perceptive și-a intereselor motore.

Dela 6 luni la 2 ani, predomină interesele motore cu intrarea pe scenă a palpeurului, imitatorului și neastâmpăratului. Apoi interesele glosice (pentru vorbire) survin pentru a-l stăpâni dela 2 până la 3 ani (pag. 46), In această epocă constructorul este deja manifestat în acelaș timp cu vorbărețul și amândoi anunță copilăria a 2-a, care este vârsta intereselor subiective concrete. E vârsta întrebărilor prin excelență, și a colecționismului, care unește plăcerea investigațiunei cu plăcerea manipulațiunei. Universul sensibil este atunci pentru copil un câmp de observație și de experiență aproape nelimitat, unde depune o activitate de asimilare deasemenea desordonată, în aparență neobosită.

Activitatea imaginațiunei, foarte intensă, se exprimă în tot felul de jocuri și de construcțiuni mintale. Printr'o preferință marcată, ea intră în legătură cu activitatea motrice și activitatea perceptivă, prin desemn, care umple, în detrimentul exactitudinei obiective, funcția mijlocului de expresiune sau de interpretare mai mult decât mijlocul de reprezentare.

A trera copilărie este vârsta intereselor obiective și speciale. Gândirea copilului se orientează spre un obiectiv de posesiune a mediului. Creațiunile imaginației și concepțiunile inteligenței nu se exteriorizează atât pentru a se exprima cât mai ales pentru a se realiza. Copilul caută în afară de el orice legătură și satisface gustul său în execuție personală Activitatea motrice este de o intensitate extraordinară: niciodată, după Stalney Hall, „mâna nu este așa de aproape creerului".

Adolescența, în sfârșit, e prin excelență, vârsta interesantă pentru

valori, pentru toate valorile vieţii şi a gândirei. Intereselor morale, sociale şi religioase, succed în scurt timp, interesele pur intelectuale, interesele estetice şi filozofice şi în urmă, interesul pentru aplicarea principiilor vieţii elaborate, care revelă deja omul format" (pag. 48).

Concluziunile pedagogice la care ajunge autorul acestei cărţi sunt: „pentru promovarea desvoltării intelectuale a copilului trebue să se exerciteze deopotrivă de intens posibil, activităţile cari sunt în raport cu fazele de evoluţie în care se găseşte; orice activitate rămâne sterilă dacă nu este precedată de o activitate de manipulaţiune practică şi de observaţie concretă, cum de altfel rămâne stearpă orice activitate practică şi observaţia concretă, dacă nu este urmată de o activitate de concepţiune.

Celelalte două capitole se ocupă de inteligenţa copilului la lucru, adică de formarea noţiunei la copii şi interpretările desvoltării intelectuale a copilului. Aci d-l Jean Bourjade, ne stabileşte punctele de vedere al diferiţilor savanţi ca: J M. Baldwin, în opoziţie cu Durkheim; Alfred Binet, Stern, H. Wallon, Piaget, Delacroix, etc,

Bine documentata opera psihologului francez, este deosebit de folositoare celor ce se dedică studiilor asupra copilului.

N. Olaru

* * *

Un volum de conferinţe pedagogice. Casa Şcoalelor şi a Culturii Poporului a organizat anul acesta un ciclu de conferinţe pedagogice, în care s'au expus şi desbătut de către personalităţi de seamă din corpul didactic universitar şi secundar, probleme ce interesează îndeaproape învăţământul şi cultura ţării româneşti.

Deoarece nu s'au putut organiza asemenea cicluri de conferinţe în diferite centre din ţară, şi din dorinţa de a aduce la cunoştinţa tuturor celor cari se interesează de aceste probleme ideile ce s'au expus şi soluţionările ce s'au propus şi susţinut în acest ciclu de conferinţe pedagogice, Casa şcoalelor şi a Culturii Poporului a hotărît publicarea lor în volum.

Distribuindu-se tuturor bibliotecilor din ţară, se va ajunge astfel la o cât mai largă difuzare a acestor conferinţe şi toate problemele ce s'au discutat şi tratat în cadrul lor, vor putea fi cunoscute de marea mulţime a acelora cari se preocupă de chestiunile de învăţământ şi cultură.

* * *

Pedagogia şi Educaţia contemporană. Metode, curente şi sisteme noi, de *N. C. Enescu* şi *I. P. Angelescu*. Lei 80. E o preţioasă lucrare de sinteză în domeniul ştiinţei educaţiei şi una dintre cărţile, deosebit de folositoare, oricărui învăţător candidat la diferite examene; ne înfăţişează clar şi concis următoarele chestiuni:

Pedagogia contemporană în opoziţie cu cea veche. Educaţia contemporană în opoziţie cu cea veche. Lămurirea noţiunilor: metodă, curent şi sistem în Pedagogie, învăţământ şi educaţie model curente şi sisteme noi în Educaţie. Tendinţe de viitor ale Pedagogiei şi Educaţiei con-

temporane. Faptul că pedagogia actuală, a luat un avânt deosebit, se datoreşte mai multor factori; un trecut îndelungat da preocupări cu problemele educaţiei. Imbunătăţirea şi perfecţionarea metodelor de cercetare ale sufletului omenesc; ajungând astăzi datorită acestei perfecţionări, să nu se mai vorbească de educaţia unui om în genere, ci râvneşte a da îndrumări pentru educaţia unui copil, cu anumite dimensiuni psiho-fizice. Societatea contemporană, are un interes mai viu pentru fiinţa omenească şi în deosebi pentru copili

Caracteristica Pedagogiei contemporane. Pedagogia ca ştiinţă a trecut prin 3 faze; empirică, teoretică şi ştiinţifică.

Pedagogia de astăzi e pătrunsă de un realism cugetat. Societatea contemporană şi vechea educaţie nu se pot acorda pentrucă vechile sisteme au numeroase lipsuri: au un caracter intelectualist, nu ţin seamă de adevărata psihologie a copilului, întrebuinţează o metodă pasivă, nu ţine seamă de individualitatea copilului şi nu pregăteşte pentru viaţă. Aceste lipsuri a vechilor sisteme n'au scăpat neobservate de pedagogi şi cercetându-le critic au ajuns la metode noi, atât în cercetarea problemelor de educaţie, cât şi la facerea educaţiei. Studiindu-se noile metode s'a ajuns pe planul teoretic la curente noi, iar pe planul practic la sisteme sau tipuri noi de educaţie.

In cap. Metode, curente şi sisteme în pedagogie şi educaţie, se lămureşte noţiunea metodă, în ştiinţă, învăţământ şi educaţie — deosebirea de metodă între aceste discipline; deasemenea se arată ce este curent, concepţie, adevăr ştiinţific, tip şi sistem. Metode vechi sunt: Speculaţia deductivă şi observarea. Metode noi: Experimentul—introdus mai întâi în psihologie de Weber şi W. Wund în a doua jumătate a sec. XIX.

In pedagogie a fost introdus de către Dr. W. A. Lay. Er. Neuman şi A. Binet, întemeitorii pedagogiei experimentale. Metode: Experimentul direct metoda testelor.—Indirect—metoda instrumentală, experimentul de demonstraţie. Metode de observare—Psiho-analiza, ancheta şi fişa individuală. Metode de observare şi experimentare. Statistica.

Curente. — Curente care îşi au baza în metoda de cercetare: Curentul Pedagogiei experimentale. S'a născut din nevoia de a cunoaşte pe copil mai sigur, ajutorul observaţiei şi a introspecţiei fiind insuficient, metoda mai sigură a fost experimentul. Curente care se sprijină pe studiul copilului. Curentul Pedagogiei biologice, care nu este decât o mlădiţă a Ped. exp. Pedagogia biologică studiază originea vieţii, fazele de desvoltare psiho-fizice şi în raport cu aceste faze indică normele de educaţie. Reprezentanţi H. Spencer, Dr. Jean Demoor şi Tobie Ioncxheere. Curentul formativ-organicist, are drept scop să desăvârşească, ceiace sufletul copilului aduce dela natură, ţinând seamă de condiţiunele interne a organismului acestuia. Reprezentanţi; I. A. Comenius, J. J. Rousseau, H. Spencer, Fr. Paulsen, G. G. Antonescu.— Curentul Ped. funcţionale—priveşte viaţa sufletească din trei puncte de vedere: structual—al mecanicismului sau a tehnicei şi funcţional. — Curentul Pedagogiei aotive. — S'a născut ca rezultat al studiului copilului, constatându-se că activitatea—e caracteristica vieţei Activismul în ped. contemporană, a dat naştere următoarelor concepţii, concepţia materialistă sau utilitaristă, criticabilă pentrucă preţueşte mai mult activitatea corporală şi manuală, fiind utilitaristă

pregăteşte mai mult pentru o viaţă egoistă-materialistă, e cunoscută şi sub numele de şcoala muncei. Reprezentanţi: G. Kerschenstenier, N. James, John Dewy S. Mehedinţi. — Concepţia intelectual-materialistă — preţueşte activitatea intelectuală, numai întrucât poate influenţa şi orienta pe cea musculară. — Ed. Burger, H Gandig.

Concepţia activismului integral — se ocupă deopotrivă de activitatea psihică cât şi de cea fizică şi cere ca orice activitate să contribuie la desvoltarea omului întreg. Reprezentanţi: I. Lightart, O. Decroly, Dr. M. Montessori, Ad. Ferrière — Elen Key — Badley, Ed. Demolius, W. A. Lay, Gh. Antonescu, I. C. Petrescu, I. Nisipeanu.

Curentul individualismului — educaţia trebuie să ţină seama de natura copilului, de individualitatea lui Acest curent a dat naştere la două concepţii Şcoala după măsură — Claparède de Geneva şi Libertinajul Pedagogic.

Curente care se sprijină pe studiul societăţei. Curentul ped. sociale. Educaţia trebue să ţină seama de societate, de nevoile şi aspiraţiunile ei. Curentul — „Educaţia Cetăţenească". Curentul Regionalismului sau localismului educativ — care în aplicaţia practică, îmbracă două forme mai importante. Metoda centrelor de interes (O. Decroly) Metoda monografică (D Gusti). Curente care se sprijină deopotrivă pe stud. copilului şi al societăţei. Curentul Pedagogiei Personalităţei — scopul „crearea unui om, care potrivit cu potenţele, dispoziţiile naturei sale, întregându-se în societate, să fie capabil de a produce valori necesare existenţei şi progresului vieţii sociale.

In cap. Sisteme — se studiază următoarele sisteme:

Din ped. activistă — Sistemul lui I. Ligthart. Principii: a) educaţie integrală (desvoltare armonică). Educaţia să desvolte în chip organic individul (concepţiei organicistă). Să respecte individualitatea copilului.

Educaţia să se facă într'o atmosferă de dragoste—creştinismul crează acest mediu. Să respectăm legile naturii şi ale conştiinţei, ca să nu producem suferinţe fizice sau sufleteşti.

Şcoala muncei — Sistemul S. Mehedinţi — Pregătirea să se facă prin o muncă practică, şcoala să fie o prelungire a celor învăţate până în pragul ei. Pedagogia individualistă. Sistemul Ellen Key — Principiul fundamental — libertatea — Caracterul întregei educaţii să fie formativ-organicist.

Ped. socială — Sistemul I. Dewey — Ideia călăuzitoare e concepţia dinamică a vieţei, deosebeşte educaţia prin plăcere şi educaţie prin efort. Principiul educativ al efortului e ca prin lucruri atractive, care-i produc plăcere să-i menţinem atenţia. Toate aceste sisteme sunt analizate pe larg şi din punct de vedere critic. In cap. Metode şi sisteme noi în educaţie se studiază: Metode generale şi Metode particulare. Ajungând la concluzia că valoarea tuturor metodelor atârnă de măsura în care educatorul ştie să le întrebuinţeze.

Curente noi în Educaţia morală sunt: Educaţia liberă Ellen Key şi Tolstoi. Educaţie rigoristă—la libertate prin disciplină Fr. Paulsen.

Autoguvernarea — la disciplină prin libertate — Fr. Forester. Educaţie după fazele de evoluţie şi tipul psihologic al copilului. I. Socke. H. Spencer.

Sisteme. Sisteme de educaţie în cadrul şcoalei. A Sisteme parţiale de

educaţie — Sisteme de educaţie fizică — suedeză întemeiat de Ling — mişcări libere şi uşoare — Sistem german întemeiat de Fr. Iahn exerciţii la aparate de gimnastică — Sistemul englez. T. Arnold preconizează sporturile; american L. H. Gulik, exerciţii corporale pentru desvoltarea tuturor organelor şi favorizând digestia, circulaţia etc, francez — G. Hebert recomandă mersul, alergatul, săritul obstacolelor, i se zice şi „metoda naturală". Gimnastica ritmică fondată de I. Dalcroze. Geneva, mişcări pline de graţie şi supleţe executate după cântec. Dintre sistemele generale de educaţie se analizează Sistemul lui Tolstoi, sistemul şi metoda Dr. Maria Montessori, sistemul Franchetti, sistemul comunităţilor şcoalelor teoreticianul lui fiind pedagogul Petersen. Sistemul „şcoalelor în aer liber", reprezentanţi Dr. Ceccil Reddie şi I. A. Badley — Anglia, Ed. Demolin — Franţa şi Il. Leitz — Germania.

Dintre sistemele americane — sistemul Dalton — întemeiat de d-ra H, Parkhurt — Ideia călăuzitoare este că trebuie individualizată munca elevilor, pentruca să capete cunoştinţe prin ei înşăşi.

Sistemul Vinnetka experimentat în satul cu acelaş nume, de către educatorul C W. Washbunne, tot în scopul individualizărei educaţiei. Copilul va circula din clasă în clasă, după gradul de aptitudine; a fost numit şi „sistemul claselor mobile".

Dintre sistemele de educaţie în cadrul unui popor, se analizează cele din România, Italia, Polonia, Germania, Rusia, Anglia şi St. Unite.

In tendinţele de viitor, educaţia trebuie să ţină seama de doi factori: copilul şi societatea. Probleme care frământă întreaga lume pedagogică li se dau şi la noi importanţa necesară, la cele patru universităţi prin G. Antonescu, I. Rădulescu-Pogoneanu, I. C. Petrescu, I. I. Gabrea, (Bucureşti), Vlad. Ghidionescu, Ştefanescu-Goangă (Cluj), C. Narly (Cernăuţi), Şt. Bârsănescu (Iaşi) şi colaboratorii lor, se lucrează „Atât din punct de vedere teoretic, cât şi experimental, aducând preţioase contribuţii pentru lămurirea problemelor de educaţie şi tind la crearea unei Pedagogii Româneşti, inspirată de noile curente, dar potrivită cu realităţile noastre".

Autorii în dragostea mare pe care o au pentru învăţători — ei înşăşi, foşti învăţători — dând la veală această carte, ne-au adus un real folos şi credem că ne-au făcut şi un mare bine.

Alexandra Onica Icaci
Învăţătoare, Secăreni—Lăpuşna

CRONICA

Insemnări şi polemici

Mai aproape de realitate! Dela un timp, tot mai frecvent întâlnim în coloanele ziarelor şi a revistelor, tot felul de înveninări, ce se aduc corpului învăţătoresc, de unii mai mari, de alţii mai mici, din opinia publică sau de oameni cu răspundere în organismul acestui stat.

Neîncetat împroaşcă cu noroi, în obrazul onest al învăţătorilor, cari din răsputeri, chiar până la sacrificiu, până la uitarea de sine, muncesc uitaţi în colţurile cele mai depărtate ale ţărli, oră cu oră, zi cu zi, an cu an pentru a rupe pojghiţa întunericului, ce pluteşte ca o ceaţă deasupra satelor, cufundate în bezna neştiinţei, sărăciei, boalei, încăpăţinării etc.

Continuu ne aduc insultele degradatoare: slabi, nepregătiţi, înapoiaţi, ruralizaţi etc., în special în urma examenelor. Deoarece, învăţătorii n'au putut să scrie sau să răspundă, aşa după cum doresc specialiştii din comisiunile examinatoare.

Oare mult timp vom rămâne neînţeleşi, nu numai de cei din jurul nostru, ci chiar şi de acei cari ar trebui să ne înţeleagă?

Ce urmăresc prin toate aceste calomnii?

Care-i substratul ce-i împinge la asemenea manifestaţiuni?

Interesele superioare naţionale?...

Sau ambiţiile meschine de a îngenunchia acest corp, de-al opri, chiar cobori din ascensiunea la care a ajuns, la care consecvent trebue să năzuiască în viaţa acestui stat?

Oare mult ne vor amări sufletele?

Nu-şi dau seama că, lovind în prestigiul învăţătorilor, lovesc firesc şi'n şcoală, care viază atât, cât este treaz şi senin sufletul ei?

Demoralizând sufletul învăţătorului, nu-şi dau seama că pregătesc sicriul învăţământului şi şcoalei poporului?

Işi dau seama de ceia ce fac?

Generalizează ceia ce constitue poate numai excepţii!

Uită că pădure fără uscături nu se poate!

E dureros că, judecătorii nedrepţi uită de a se cobori în lumea realităţilor, spre a cunoaşte felul cum sunt pregătiţi, cu ce bagaj de cunoştinţe

sunt înarmaţi învăţătorii în şcoalele normale şi dacă pot cu acestea face faţă cerinţelor actuale Nu vor să cunoască şi să aprecieze în toată complexitatea lui, mediul rural, şi toate greutăţile lui în care sunt puşi învăţătorii să muncească.

Uită să cunoască toată reţeaua de activitate multilaterală, desfăşurata de corpul didactic în lumea satelor.

Probabil că le cunosc dela birou.

Insă, dacă ar fi atât de binevoitori, să coboare depe trotuare în noroiul satelor şi al sărăciei şi cu un salar de 2000 lei să munciască cu 3—4 clase, cu câte 50—60 copii, să întocmească fişe individuale, şezători cu sătenii, serbări, cercuri culturale, coruri, cooperative şcolare, muzee, ateliere, câmp demonstrativ, străjerie, premilitărie, cursuri de adulţi, etc , să fie ocupaţi din noapte în noapte, neramânându-le timp nici pentru odihna necesară, ar mai putea să se mai ocupe şi cu studii ştiinţifice şi literare, cum cer dela noi?

Prea mă îndoesc!

Numai astfel, pipăind realitatea ca Toma necredincios, şi-ar putea schimba radical mentalitatea greşită, ce-o au despre corpul învăţătoresc.

Cel puţin ar avea o atitudine mai dreaptă. Ar vedea cu ochii lor proprii, că nu se poate cere dela o fiinţă omenească, mai mult decât îi este în putinţă să facă

Ştiinţă solidă, pregătire temeinică, învăţătorii trebue să le primească încă depe băncile şcoalei, când în întregime sunt dedaţi numai studiului.

Atunci să li se ceară ştiinţă, nu acum, când suntem împresuraţi de atâtea lipsuri, care apasă atât de greu.

Dacă bârfitorii noştrii ar fi mânaţi la aceste gesturi de gândul de a ne vedea un corp cât mai select, cât mai valoros, cât mai corespunzător timpurilor actuale, apoi n'ar arunca cu noroi, n'ar împrăştia demoralizare printre noi, ci din contra, ne-ar întinde mâna de ajutor, ar lupta alături de noi la ridicarea prestigiului nostru moral, cultural şi material.

Alături de noi, ar cere academie pedagogică, fără care nimeni, să nu poată fi învăţător, aşa după cum astăzi nu poate fi nimeni preot fără teologie.

Noi am cerut-o de nenumărate ori, o cerem şi astăzi. Suntem dornici de a sorbi cât mai multă cultură, ca să putem cât mai intens lumina pe cei ce zac în bezna întunericului.

Dar ni s'a dat?

Ion Nagacevschi

* * *

1918--1937

ACTUL UNIRII

VOTAT DE SFATUL ȚĂRII
LA 27 MARTIE ST V. 1918

ÎN NUMELE POPORULUI BASARABIEI, SFATUL ȚĂRII DECLARĂ REPUBLICA DEMOCRATICĂ MOLDOVENEASCĂ (BASARABIA) ÎN HOTARELE EI DINTRE PRUT, NISTRU, DUNĂRE, MAREA NEAGRĂ ȘI VECHILE GRANIȚE CU AUSTRIA, RUPTĂ DE RUSIA ACUM O SUTĂ ȘI MAI BINE DE ANI DIN TRUPUL VECHII MOLDOVE, ÎN PUTEREA DREPTULUI ISTORIC ȘI DREPTULUI DE NEAM, PE BAZA PRINCIPIULUI CĂ NOROADELE SINGURE SĂ-ȘI HOTĂRASCĂ SOARTA LOR, DE AZI ÎNAINTE ȘI PENTRU TOTDEAUNA, SE UNEȘTE CU MAMA SA ROMÂNIA. TRĂIASCĂ UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA DE-A PURURI ȘI TOTDEAUNA!

PREȘEDINTELE SFATULUI ȚĂRII.
ION INCULEȚ

VICE-PREȘEDINTE
PAN HALIPPA

SECRETARUL SFATULUI ȚĂRII.
I. BUZDUGAN

La 9 Aprilie a. c. (27 Martie st. v. 1) s'au împlinit 19 ani de când „Sfatul Țării" a votat acest Act al Unirii Basarabiei cu patria mamă.

Nu este drept! *Modificarea statutului universităților a stârnit, cum era și de așteptat, discuții și nemulțumiri mai în toate cercurile didactice.*

Printre altele, acest statut care prevede majorarea salariului profesorilor universitari cu 30 la sută a declanșat un adevărat vuet de proteste, dealtfel perfect îndreptățite, ale celorlalți slujitori ai școalei: profesori secundari și învățători.

Munca acestora nu este mai ușoară decât a colegilor lor universitari. Salariile ce le primesc nu sunt nici ele mai mari, ci din potrivă mai mici și atunci dece această nedreptate?

Se spune că profesorii universitari nu vor mai încasa de acum înainte taxa de examen. Nu ne vine a crede. Este un motiv de justificare puerilă pentru o nedreptate care se face celorlalți dascăli și mai ales învățătorilor dintre cari cei mai mulți funcționează cu 1600 pe lună. O leafă de mizerie, de adevărată rușine. O leafă care te ține veșnic la limita foamei și a unei sărăcii lucii.

Acestora să li se dea întâiu sporul. Și nu de 30 la sută, ci sută în sută. Ca să poată și ei trăi omenește! Că de muncit, muncesc sărmanii, adesea mai mult și înzecit mai greu, decât domnii profesori universitari.

Manole

* * *

Eugeniu Carada. Duminică 28 Martie a. c. a avut loc la Craiova cu un deosebit fast, solemnitatea dezvelirii statuii lui Eugeniu Carada.

Eugeniu Carada, face parte din pleiada marilor patrioți, animatori ai poporului nostru.

Intr'o vreme în care libertățile publice și sentimentul național erau încă simple deziderate ale unei minorități, care era considerată ca revoluționară, Eugeniu Carada s'a manifestat ca un mare democrat, ca un mare naționalist, tovarăș de luptă al lui Ioan Brătianu și al lui C. A. Rosetti, al acelor mari patrioți, cari au pus temelia României de astăzi.

După războiul din 1877, Eugeniu Carada, care era amicul și colaboratorul de seamă al lui C. A. Rosetti la ziarul „Românul", pasionat mânuitor al condeiului, continua opera sa, închinată toată înfăptuirii întregului ideal național, pe care numai după moartea lui generațiunea noastră a avut norocul să-l aducă la îndeplinire.

Toată viața lui Carada a fost îndreptată în această direcțiune. Fără zgomot, fără reclamă, el ajută pe frații noștrii subjugați de dincolo de peste Carpați, pe care vitregia vremurilor i-a ținut atâta amar de vreme sub călcâiul străinilor și menținând aprinsă candela sufletului românesc, îl pregătește pentru ziua cea mare, ziua unirii tuturor românilor.

Dar activitatea lui Carada, nu s'a mărginit numai pe terenul ideologic, ci această activitate s'a manifestat cu o foarte mare intensitate și pe terenul practic.

Eugeniu Carada, a avut intuițiunea, și-a dat seama că, dacă voim să fim stăpâni în această țară, comerțul și industria trebuie să fie în mâinile românilor și condus de aceste idei, el a pus toată munca, toată priceperea și toată inteligența lui în organizarea și consolidarea primului nostru așezământ de credit, Banca Națională.

Cu o minunată intuiţie a realităţilor noastre economice, el a sprijinit comerţul şi industria naţională, străduindu-se să scape pe negustorii şi pe meşteşugarii români de sub dominaţia apăsătoare a străinilor.

Aceasta este pe scurt viaţa de înfăptuiri româneşti, ale lui Eugeniu Carada, a acestui mare patriot, care, în epoca de zămislire a Statului modern, românesc, a luptat cu fanatism pentru isbânda celor mai sfinte, celor mai înalte idealuri naţionale.

M.

* * *

Carnetul şcolar

In preajma congresului pedagogic. O veche zicală românească sună: Mai bine târziu decît niciodată. Asta presupune, că chiar dacă alţii îţi iau cu mult pe dinaintea, la orice înjghebare a ta, încă sînt temeinice motive, ce te îndreptăţesc să crezi, că energia creiatoare nu se pierde nicicînd. Şi există, din moment ce vii şi în ceasul al 11-lea sau al 12-lea. Hai să zicem — dacă vreţi — că la noi totul e în stare de potenţialitate. Dar dacă ştim să actualizăm această stare — ori cât de tardiv — asta înseamnă mult. Alte ţări, sînt familiarizate, demult, cu congrese de felul celui ce vrem să-l realizăm şi noi în luna lui Maiu a. c. Fireşte, le-au permis împrejurările. Noi nici n'avem cine ştie ce pretenţii. Sîntem încă în faza cînd vrem să ne organizăm mai mult biologiceşte. Poporului, căruia îi neglijezi factorul biologic, se înţelege lesne, că nu va marca strălucite progrese nici sub raportul intelectual. Doar ne arată psihologia legătura dintre corp şi suflet. Structura psihofizică, se menţine în echilibru, numai dînd fiecăruia, doza cuvenită de atenţie, reclamată de funcţionarea normală a acestora.

Atmosfera congresului am vrea-o, deci, şi trebue să fie respirabilă în sensul acestui punct de vedere. Ca întotdeauna, conducătorii Asociaţiei noastre generale, au avut şi au şi acuma aspiraţiuni frumoase. Au ştiut să se orienteze după un ghid bine chibzuit, căci au ales, pentru dezbatere la congres, problemele centrale ale educaţiei şi învăţământului. Accentul, după umila noastră părere, ar trebui să cadă pe punctul 2: *Învăţătorul, pregătirea şi perfecţionerea lui.* El este sufletul şcolii. Dacă vegetează el, şcoa'a lui n'are viaţă, adică are, dar e o viaţă moartă. Şi cum este el, aşa e şi satul. De aici legătura dintre problema dela punctul 2 şi 5 *(Învăţătorul şi cultura poporului).* Să se ceară, cu toată tăria: cultură universitară (Academie pedagogică). Viaţa socială, pe zi ce merge, se complică. Un modest absolvent de Şcoala Normală, foarte slab poate face faţă răspîntiilor istorice la care ne aflăm. Nu poate fi — cum ne place să credem că este — factor de îndrumare şi orientare ai semenilor. O concepţie sănătoasă despre lume şi viaţă, nu poţi avea dacă nu eşti cituşi de puţin iniţiat în vastele probleme de filosofie şi sociologie. Nu-ţi poţi creia un ideal pentru care să militezi.

Nu-i vorbă, îl cam avem, dar prea obscur. De multe ori nici nu eşti bine hotărît — şi nici nu poţi fi — ce vrei şi pentru ce vrei. Bâjbîi ca orbul pe întunerec. Asta este realitatea. Parada de vorbe, constitue pentru noi, morbul ce ne roade de atîta amar de vreme. Dacă vom continua pe aceiaşi linie, vom rămîne tot pestriţaţi: opincă, ciorapi de mătase, mămăligă, tifos exantematic, etc.

Cînd învăţătorul va fi pregătit, cum îl reclamă imperativul vremii—biologic şi moral—atunci va fi în stare să înţeleagă principiile de organizare şi va putea aplica programa şcolii primare. *Indrumarea şi controlul învăţământului*, va veni — cel veritabil — dela sine. Vei avea de unde să-ţi recrutezi: Subrevizori, Revizori şi Inspectori. Punctul 4: *Chestiuni* de educaţie nouă şi 6: *Studii asupra copilului*, nu le poate înţelege decît un dascăl, cît de cît evoluat pe scara valorilor culturale. Evident deci, că cele 5 chestiuni se învârtesc toate în jurul punctului: **Învăţătorul—pregătirea şi perfecţionarea lui.** Aici se situează centrul de greutate şi numai cu el se pot realiza celelalte. Numai dînd odată cultura superioară ce-i trebue învăţătorului, poate că vom putea trece dela vorbe şi la fapte, căci orice cetăţean conştient pe acestea din urmă le vrea. Istoria, va înscrie şi ea în paginile ei, o eră nouă în evoluţia neamului românesc. Nădăjduim, că cei designaţi pentru congres vor şti să aprecieze, să delibereze şi la urmă să decidă. Asociaţiile judeţene îşi trimit doar elementele cele mai de valoare. Avem, apoi şi profesori cu greutate, competenţi, cari se oferă să-şi dea toată măsura talentului lor, la primul congres pedagogic, organizat de învăţătorii ţării noastre.

Boris Vasilache

* * *

Organizarea vieţii şcoalei primare pe principii sociale.

In cadrul discuţiunilor libere şi în contradictoriu asupra problemelor de învăţământ primar, organizate de biblioteca învăţământului primar, în sala de festivităţi a soc. institutorilor din Bucureşti, a vorbit d. Gh. Iftimie, revizor şcolar al Capitalei, despre: Problema comunităţilor şcolare. Consideraţiuni, constatări şi propuneri.

Idealul educaţiei în şcoala nouă—a spus d-sa—este formarea unei personalităţi active cu o bază morală şi socială.

Principiile comunităţilor şcolare urmăresc:

1. Educaţia copilului să se facă în grupa şcolară, prin care să se desvolte spiritul de solidaritate, disciplina muncii, sentimentele altruiste, sentimentul de preţuire a semenului, naţionalismul activ, etc.. Motive sufleteşti care-l integrează totului social din care face parte.

Comunitatea şcolară se caracterizează prin legătura strânsă între elevi, învăţători şi părinţi. In unele ţări, chiar în şcoala tradiţională mamele elevilor fac cu rândul de serviciu la şcoală, supraveghind activitatea copiilor.

2. Organizarea vieţii şcoalei să fie făcută pe bază de înclinaţii naturale ale elevului şi pe principiul punerii acestora în activitate.

3) In şcoala nouă nu există clase (în înţelesul obişnuit al cuvântului), nu există orarii, nu există note, premii; clasele actuale sunt rigide, antisociale şi antipsichologice.

Şcoala nouă bazată pe principiile comunităţilor şcolare, se organizează pe ani de muncă şi de aptitudini. Copiii vin la şcoală dela 7—16 ani. Şcoala este un vast atelier, în care copiii de aceeaşi vârstă se găsesc la muncă în grupe diferite. Orariile nu mai au caracterul rigidităţii „orei de curs" de acuma. Ele sunt adaptate copiilor şi făcute de ei. Din această şcoală dispare sistemul notărilor cu 1, 2, 3, etc., şi apare notarea ce-şi face învăţătorul după rezultatele ce se obţin de elevi la diferite discipline. Aceste notări din cursul unui an sau a tuturor anilor de şcoală, constitue profilul psicho-fizic al copilului pentru acest timp. Premiile din şcoala actuală sunt înlăturate cu desăvârşire. Ele nu desvoltă decât orgoliul şi invidia. In locul lor se pune răsplata morală a datoriei împlinite, în scopul programului grupei şcolare, fapt observat şi în viaţa socială.

4. In şcoala nouă există o programă analitică minimală bazată pe principiul culturii totale. Această programă trebuie să fie structurată pe baza principiilor centrelor de interes şi unităţilor biologice.

5. Principiile de bază ale pedagogiei clasice sunt însuşite şi folosite de şcoala nouă.

Se poate spune că şcoala activă numai în sistemul comunităţilor şcolare îşi are o complectă aplicare.

6. Învăţătorul şcoalei noui trebuie să fie el însuşi o personalitate, perfect orientat în lume şi viaţă, cunoscător profund al sufletului copilului şi al materiei pe care trebuie să şi-o însuşească elevii. El trebuie să fie un foarte bun român.

7. Familia trebuie să fie orientată în principiile educative.

Intre şcoala noastră primară actuală şi şcoala nouă, nu există un hiatus. Şcoala nouă răsare din rezultatele cele mai superioare ale şcoalei actuale. Ea ar utiliza individualismul, conducerea de sine a clasei, cultivarea aptitudinilor, străjerismul şi altele.

Metoda în şcoală bazată pe principiile comunităţilor: Învăţătorul este îndrumător, elevul este factorul principal. Munca pe echipe şi înlăuntrul acestora este esenţialul. Nu sunt excluse lecţiunile bazate pe intuiţia internă (religie, istorie, l. română şi altele) se porneşte însă dela acţiune spre cunoştinţă.

Cum s'ar putea introduce la noi sistemul comunităţilor şcolare? Răspundem:

1. Acţiune imediată: a) Prin introducerea treptată a principiilor comunităţilor şcolare în grupele străjereşti; b) Prin organizarea muncii pe grupe la diferite obiecte; c) Apropierea metodelor de predare de metodele de îndrumare; d) Inlăturarea sistemului de pedepse şi recompense; e) Organizări de munci comune: excursii, conduceri de sine a clasei, organizări de serbări, acţiuni de sinteză, etc.

2. Pentru viitor. Construirea unei societăţi culturale a corpului didactic primar din Bucureşti, pentru formarea educaţiei noui, care să aibă următoarele preocupări importante pe secţiuni: secţia cercului de studii, secţia publicaţiilor, secţia asistenţei, secţia bibliotecii învăţământului primar, secţia laboratorului pedagogic, secţia muzicală, secţia cinematografului şi a radio-ului.

Cu munca vie, hotărâtă şi energică a corpului didactic din Bucureşti, în această nouă societate şi în secţiunile ei, s'ar putea determina un curent în ţara noastră pentru înţelegerea şi înfăptuirea şcoalei noui.

* * *

Copiii anormali în mediul şcolar. In ciclul de conferinţe organizat de Institutul pedagogic la Societatea institutorilor din Bucureşti, a vorbit d. prof. dr. P. Tomescu despre: Anormalităţi psihice la şcolari.

D. prof. dr. P. Tomescu în introducere arată că scopul şcoalei nu trebuie să fie numai acumularea de cunoştinţe, ci să urmărească, în primul rând, o armonioasă desvoltare fizică şi intelectuală a copiilor. Pentru a ajunge la acest rezultat, şcoala modernă trebuie să ofere elevilor un mediu plăcut de care ei se leagă puternic şi în care se simt bine. Copilul nu trebuie să înveţe nici de frica pedepsei şi nici cu speranţa recompensei, ci pentru că îl interesează, îl pasionează chiar, faptele noi pe cari le află.

Şcoala trebuie să desvolte personalitatea copiilor, să le consolideze caracterul, să-i pregătească pentru o viaţă sufletească echilibrată, făcând din ei elemente perfect adaptabile la exigenţele vieţii sociale.

Aplicarea integrală a acestui program este dificilă chiar pentru copiii normali. Ea este însă mult îngreuiată din cauza prezenţei copiilor anormali în mediul şcolar.

Conferenţiarul trece apoi în revistă, anormalităţile psihice cari se întâlnesc la copii în vârsta şcolarităţii. D-sa vorbeşte despre copiii debili mintali şi dezechilibraţi, arătând necesitatea de a fi educaţi în şcoale special organizate pentru ei.

Expunând chestiunea temperamentelor, conferenţiarul arată cât de mult pot ajuta institutorii şi profesorii la adaptarea socială a elevilor cu turburări temperamentale uşoare.

Vorbind despre transformările profunde, organice, cât şi psihologice pe cari le suferă tinerii în epoca pubertăţii, conferenţiarul arată cum profesorii şi medicii şcolari, trebuie să-i ajute să traverseze această criză de desvoltare.

In încheiere, d. prof. Tomescu arată că şcoala trebuie să ajute o evoluţie normală a tuturor elevilor şi să urmărească o îndrumare a lor către ocupaţiunile pentru cari au mai multe însuşiri.

In afară de aceasta, şcoala trebuie să se ocupe de formarea unei elite intelectuale a ţării, îndrumând către studii înalte pe toţi copiii cu însuşiri superioare.

De altfel, în mâna învăţătorilor şi profesorilor stă pregătirea sufletească a noilor generaţii, cari vor trebui să consolideze patrimoniul nostru naţional printr'o mai bună şi mai dreaptă organizare socială.

* * *

Alinierea şcolară în Franţa. *In Franţa continuă discuţiile în jurul modificării ce urmează a se face în organizarea învăţământului secundar şi primar. Deşi proectul supus parlamentului n'a fost luat încă în discuţie, nici în comisia instrucţiunii, presa consacră articole numeroase în care discută transformările ce se proectează..*

Sensul reformei este acela de a se înlocui sistemul actual după care absolventul de şcoală primară, deci copilul de 10, ani trebue să se specializeze urmând ramura clasică, modernă sau tehnică.

In acest sens este interesant de a se cunoaşte avizul dat de Adunarea generală a medicilor francezi, asupra posibilităţii de specializare la 10 ani.

La începutul adolescenţei, între doisprezece şi cincisprezece ani, copilu

suferă transformări sufleteşti şi fizice de care depind aptitudinile omului. O selecţiune pentru viitor, la 10 ani, precum şi examene, în realitate concursuri, pentru admiterea mai departe, este deci prematură.

„Copilul suferă, cu ocazia pubertăţii, turburări uşoare sau grave, câteodată sub influenţa unei ereditaţi, pe care numai medicul de familie ar putea să o înţeleagă.

„Orientarea intelectuală şi profesională a copiilor puberi trebue să se sprijine pe documentarea confruntată a părinţilor, medicilor şi pedagogilor".

Presa prezintă această lege ca pe o aliniere şcolară, care vine după alinierea monetară.

* * *

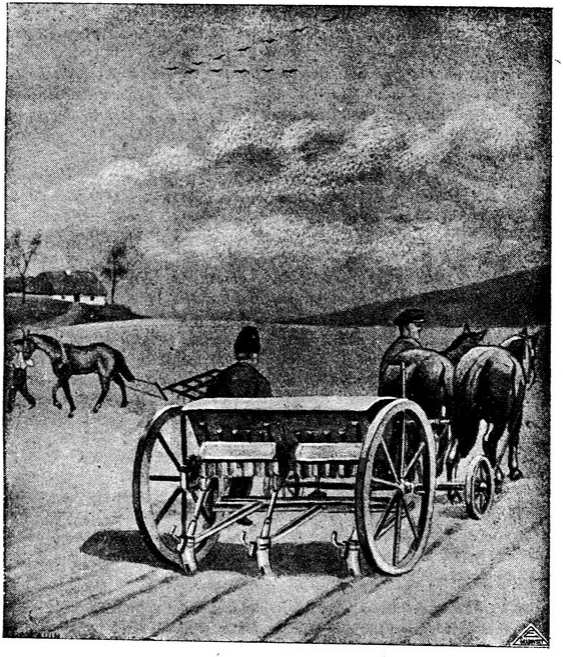

Cronica culturală

Problema culturalizării masselor. *La 16 Aprilie D-l Profesor Dr. Şt. Şoimescu, administratorul Casei şcoalelor o conferenţiat în sala Casei. Şcoalei tratând despre „Problema culturalizării masselor".*

Conferenţiarul a început prin a arăta că această problemă imperechează două noţiuni: noţiunea de cultură cu noţiunea de massă şi că pentru a putea fi urmărit mai mult sensul şi punctul central al acestei conferinţe este nevoie de a se explica cel puţin înţelesul noţiunii de massă.

Punându-şi întrebarea dacă avem în ţara românească „masse", adică o îngrămădire de oameni fără o conştiinţă asupra nevoilor fundamentale de viaţă, nici asupra libertăţii pe care o au de a-şi alege viaţa care le convine şi nici mijloacele cu care pot să atingă anumite scopuri, conferenţiarul ajunge la concluzia că noi nu avem „masse", ci o pătură rurală cu o cultură a ei, cu tradiţia, cu viaţa şi conştiinţa ei.

Prin urmare, a precizat conferenţiarul — culturalizarea masselor nu o vom lua în înţelesul culturalizării, a unei ridicări la o stare de conştiinţă a unei grămezi de oameni, care nu au conştiinţa însăşi a rostului lor pe lume ci o vom lua în sensul de culturalizare a poporului văzut într'o unitate care alcătueşte nu o massă propriu zisă ci o pătură importantă.

Lămurind aceste accepţiuni conferenţiarul a pus câteva probleme fundamentale de culturalizare, în raport cu nouile orientări ale poporului, analizând deosebirea notorie între viaţa de ţară şi viaţa orăşenească, sprijinindu-se pe principiile stabilite de Jean Jaques Rousseau, care nemulţumit de viaţa tumultoasă, plină de străluciri aparente, mincinoasă însă în fondul ei adânc, şi-a găsit în veacul al XVIII-lea refugiul în natură unde şi-a recăpătat echilibrul sufletesc şi fiziologic sdruncinat în mediul orăşenesc.

Bazându-se apoi pe principiile marelui pedagog Pesstalozzi, D-l Prof. Şt. Şoimescu, stabileşte că culturalizarea poporului depăşeşte cadrul problemelor şcolare şi trece în domeniul problemelor sociale, morale şi de economie politică, subliniind necesitatea că înainte de a se începe o operă de culturalizare trebue să fie pus poporul în condiţiuni oneste de viaţă, îndestulătoare pentru nevoille lui. Numai atunci opera de culturalizare va fi fecundă şi va da rezultate dorite.

Trecând la stările dela noi D l Profesor Şt. Şoimescu, ajunge la concluzia că aplicaţia culturalizării poporului nostru trebue să aibă în vedere în primul rând o pregătire de aşa natură, încât absolventul unei şcoli primare sătesti să poată fi o individualitate care să-şi muncească cu conştiinciozitate pământul şi mai ales să-şi dea socoteală de ce va să zică solidaritatea socială, prinzându-se în această solidaritate cu toţi ceilalţi în unitatea de Stat, formând o conştiinţă unică: conştiinţa naţională.

In realitate la noi, a spus conferenţiarul, învăţământul primar nu e suficient. Şcoala complimentară trebue să fie o şcoală pentru predarea noţiunilor de cultură generală, dar trebue să aibă în toate comunele şi câte o sec-

ţiune agronomică propriu zisă, iar în fiecare plasă o şcoală superioară de agricultură unde elevii să nu meargă decât odată pe săptămână, pentru a asculta anumite conferinţe şi să ia parte la aplicaţiunile practice. Alături de aceste şcoli să se înfiinţeze şi şcoale practice de meserii pentru predarea zidăriei, rotăriei, dulgheriei, şi a altor meserii în legătură cu viaţa rurală, în fiecare comună. Din şcoala complimentară vor eşi fruntaşii satului, iar cea de meserii practiciani utili în meseriile pe care le cere mediul dela ţară.

După ce arată că profesorii trebue să-şi aibă şi ei mulţumirea unei remuneraţii suficiente, închee astfel:

A face culturalizarea prin conferinţe, scrisori şi alte mijloace de difuziune nu e deajuns. Satul e un mediu cu totul aparte faţă de viaţa orăşănească şi acestui mediu special trebue să i se potrivească mijloacele de culturalizare, respectând ambianţa şi ritmul acestei vieţi, nu căutând să orăşenizăm satele,

Ochirea ziarelor

O pildă de solidaritate învăţătorească. *Sub acest titlu, D-l D. V. Ţoni, publică în „Pagina învăţătorului" din „Curentul" 26 Martie 1937, următorul articol:*

Sunt fericit că pot semnala o frumoasă pildă de solidaritate învăţătorească.

Este aceea pe care au dat-o colegii deputaţi şi senatori, cu prilejul discuţiei şi votării de către Parlament a proectului pentru modificarea legei învăţământului primar.

Au lucrat la alcătuirea antreproectului împreună cu mine — însuşindu-şi punctul de vedere al Asociaţiei Generale — deci al corpului învăţătoresc în privinţa celor mai multe dintre chestiuni.

In comisia Camerei colegii deputaţi au isbutit apoi să înlăture aproape toate modificările introduse — pe ascuns ca întotdeauna — de d. director general al învăţământului primar, unele cu caracter personal, altele menite să îngreuneze situaţia învăţătorilor.

In cele din urmă prin stăruinţa şi vigilenţa lor, proectul de lege s'a votat de către Cameră şi Senat, deşi în calea lui stătea opoziţia crâncenă a câtorva interesaţi sau cu sentimente neprietenoase faţă de învăţători.

A fost greu mai ales momentul votării proectului de Senat.

Era chiar în seara dinaintea închiderii sesiunii parlamentare. Colegii senatori toţi prezenţi, se găseau la datorie. Le veniseră în ajutor şi câţiva colegi deputaţi. Deşi proectul nu era pus la ordinea de zi, prin stăruinţa energică a învăţătorilor din adunare a fost adus în desbatere şi votat în aceiaşi seară.

Nu ni s'a admis să se treacă în această legе tot ce am înfăţişat ca lucruri drepte şi utile, pentru şcoala primară şi învăţători.

Deci, după a noastră socotinţă s'a făcut ceva incomplect şi desigur, va, trebui să continuăm acţiunea pentruca să se facă mâine aceea ce nu s'a putut deocamdată.

Dar, incontestabil, atât cât s'a obţinut, constitue totuşi un pas înainte pot spune un mare pas înainte.

Corpul învăţătoresc poate considera modificările aduse legii învăţământului primar — ca o nouă şi însemnată biruinţă, în lupta sa pentru o mai bună organizare a învăţământului şi ameliorarea situaţiei celor ce stau în serviciul său.

De această biruinţă — care în rândul întâi e a Asociaţiei noastre — şi să nu supere pe nimeni afirmaţia ce-o fac! — va rămâne legat şi numele colegilor învăţători din actualul Parlament.

Le exprim în numele Asociaţiei deplină gratitudine pentru contribuţia preţioasă ce au adus-o ca să se realizeze câteva din deziderатele urmărite de noi de mult timp, ca şi pentru admirabila pildă ce-au dat de conştiinţă şi solidaritate profesională.

D. V. Ţoni

DAREA DE SEAMĂ

asupra activităţii consiliului de administraţie al cooperativei „Izbânda" a C. D din jud. Lăpuşna şi Municipiu Chişinău, din cursul anului 1936 pentru adunarea generală din 27 Aprilie 1937.

Domnilor colegi,

Consiliul de administraţie al cooperativei „Izbânda" vine astăzi înaintea Dvs. cu a doua dare de seamă dela înfiinţarea cooperativei, care priveşte activitatea din întregul an 1936, deci având o experienţa mai mare, vă poate pune în curent cu tot ce s'a făcut pentru bunul mers al acestei cooperative şi despre inconvenientele ce împiedică desvoltarea operaţiunilor pe o scară mai largă. Ţinând socoteală de dorinţele şi hotărîrile adunării generale din 5 Aprilie 1936, consiliul a căutat să-şi puie tot interesul pentru ca secţia librăriei să facă faţă tuturor cerinţelor şi împrejurărilor, făcând maximum de sforţări cu acel minimum de posibilităţi materiale de care a dispus şi anume: 137.000 lei capita social şi 200.000 lei împrumut dela banca „Spiru Haret", din care 100.000 lei s'au ridicat dela bancă abia în Decembrie 1936, deci în urma sezonului. Din lipsa de material la timp n'a putut fi executat în întregime planul de activitate propus de consiliu la începutul anului, dar după cum veţi vedea, s'a reuşit la multe îmbunătăţiri. Să nu uităm, că scopul cooperativei noastre este mai mult educativ, decât comercial, tinde mai mult spre desvoltarea spiritului economic prin şcoală, astfel că copiii, devenind oameni maturi să ştie a se ajuta pe ei însăşi în problemele economice.

Domnilor colegi,

Cu concursul nostru, în cursul anului 1936 s'au înfiinţat în judeţ şi oraş 45 cooperative şcolare, care funcţionează efectiv şi 18, cari încă nu sunt înregistrate la Uniunea cooperativelor din Basaraaia. Din acest punct de vedere ocupăm al patrulea loc printre judeţele basarabene, fiind socotite ca

primii: jud. Soroca cu 159 cooperative, jud. Tighina — cu 86 şi jud. Hotin — cu 70, aceasta după datele Uniunii cooperative din Basarabia la 1/I/1938.

Pentru acest scop am tipărit nu numai statutele într'un număr suficient pentru toate şcoalele din oraş şi judeţ, dar şi registrele necesare, cari stau la dispoziţia tuturor colegilor cu preţ contra cost (seria întreagă de registre—65 lei).

In ce priveşte vânzarea tuturor mărfurilor aflate în librărie am căutat ca procentajul ce se adaogă asupra costului să ne acopere numai cheltuelile de administraţie fără a avea în vedere câştiguri mari. Acest lucru a fost stabilit şi de colegii din alte judeţe, cari cu ocazia congresului general regional ne-au vizitat librăria.

In vederea eftinirii cărţii, cooperativa a ţinut în frigură piaţa cărţii în timpul sezonului, dând maximum de rabat la toate cărţile şcolare şi literare, ceia ce a dat populaţiei şcolare maximum de foloase.

Vom da câteva date statistice cu privire la desvoltarea operaţiunilor cooperativei noastre:

Am avut la			
31/XII/935: asociaţi 252,	c. subscris 133.000,	c. vărsat 96.600	
„ „ 936 „ 305	„ 159.000	„ 137.450	
Sporire în % %	20%	17%	42%

Observăm deci o creştere faţă de aceia ce am avut cu un an în urmă.

Dacă înscrierea va merge şi mai departe cu acelaş tempo şi dacă numărul colegilor n'ar spori de loc, ne va trebui încă 12 ani de muncă, până vom reuşi să înscriem pe cei 1.000 învăţători, ce avem azi la şcoalele primare.

Deverul. In cursul celor 4 luni ai anului 1932 s'a vândut: pe bani gata — 346.580 lei, pe credit — de 227.617 lei şi în total de 574.197 lei. In cursul lunilor respective ai anului 1935 se observă o creştere şi anume: pe bani gata - 328.830 lei, pe credit — 338.662 şi în total — 717.492, ceia ce face, faţă de anul 1935, un plus de 25%. Din date, menţionate se vede, că rulmentul librăriei se găseşte în continuă creştere, însă din acest rulment în lunile de sezon mai bine de jumătate se vinde pe credit.

IMPUNERE: In cele 4 luni ai anului 1935 impunerea realizată a atins suma de 83.600, ceia ce pe lângă 574.197 lei valoarea mărfurilor vândute, constitue 17% peste preţul de cost.

In anul 1936 media impunerii a fost de 16% faţă de preţul de cost. Ori întrucât în timpul sezonului s'au plasat de preferinţă numai cărţi şi caiete, cari au un procent mic de impunere, se crede că în cursul lunelor Septembrie-Decembrie 1936, impunerea realizată nu s'a ridicat decât până la 13½% faţă de 17%, cât am avut în lunile respective din anul 1935.

Această diferenţă în minus a fost cauza că anul 1936 s'a închis aproape fără beneficii; o altă cauză a fost aceia, că în anul 1935 venitul celor patru luni a avut de acoperit cheltuelile tot pe 4 luni, pe când sezonul anului 1936 a trebuit să suporte cheltuelile întregului an.

Cu toate că operaţiunile librăriei sunt în continuă creştere, consiliul de administraţie nu este pe deplin satisfăcut. El ar vrea să vadă mai mult spirit de solidaritate, atât din partea colegilor asociaţi cât şi celor încă neasociaţi: ar dori ca în cel mai scurt timp nici un coleg să nu rămâie neinscris ca membru, dând sprijinul moral şi material cooperativei, nici o şcoală să nu rămâie fără cooperativă şcolară, aprovizionându-se numai dela cooperativa noastră, chiar dacă ar fi ademenită cu orice promisiuni şi avantagii din partea librarilor locali. Să ţinem socoteala că chiar dacă s'ar întâmpla ca cineva să plătească un ban în plus, acesta rămâne al societăţii.

O situaţie şi mai clară a tuturor operaţiunilor o poatt vedea fiecare din balanţa de verificare şi din contul de profie şi pierdere.

In cursul anului s'au ţinut în total de consiliu de administraţie şi comitetul de direcţie 19 şedinţi, la cari s'au discutat toate chestiunile privitoare la bunul mers al cooperativei, luând la timp toate măsurile necesare, dictate de moment şi împrejurări.

Funcţionarii şi-au făcut datoria în mod conştiincios, pentru care fapt consiliul le aduce mulţumiri.

Aducând la cunoştinţa Dvs. această modestă dare de

seamă, rugăm a ni se da descărcarea cuvenită de gestiune, făcând tot odată şi repartizarea venitului.

Preşedinte, **V. Muşcinschi**

Membrii : **Gr. Balan**, **Şt. Gheorghiade**, **I. Arhip**, **I. Mitre**, **I. Berliba**, **S. Bogos**, **I. Cernat**, **A. Albu**

PLANUL DE ACTIVITATE

pentru anul 1937 al consiliului de administraţie al coop erative de librărie „Izbânda".

Domnilor colegi,

Ori cari ar fi greutăţile puse în calea cooperativei şi ori din ce parte ar veni ele, nu trebue să puie la îndoială nici conducerea nici pe membrii cooperativei; scopul trebue urmărit cu perseverenţă chiar şi în cazul când am avea puţin venit sau pierderi. Consiliul crede că pentru bunul mers al operaţiunilor cooperativei sunt absolut necesare următoarele măsuri :

1. Infiinţarea cooperativelor şcolare pe lângă fiecare şcoală din cuprinsul judeţului şi municipiului Chişinău, cari să se aprovizioneze cu cele necesare şcoalei numai prin cooperativa „Izbânda".

2. Infiinţarea a 3—4 depozite mici în localităţile mai populate din judeţ pentru a pune la îndemână dăscălimii cartea fără mari greutăţi şi cheltueli în plus.

3. Infiinţarea cursurilor de cooperaţie în Chişinău sau în judeţ de scurtă durată, cu ajutorul Uniunii cooperativei din Basarabia şi concursul băncii „Spiru Haret".

4. Infiinţarea secţiei de manufactură, având în acest scop propuneri avantajoase din partea unor fabrici cari ne-au deschis şi un credit special.

5. Intensificarea propagandei cooperatiste printre membrii Corpului Didactic din judeţ şi oraş, dusă în aşa fel ca toţi colegii să se înscrie ca membri şi să se aprovizioneze prin cooperativa noastră.

6. Complectarea şi înfiinţarea bibliotecilor şcolare şi pedagogice să se facă numai prin „Izbânda".

Dacă aceste câteva deziderate ale consiliului, urmărite de aproape şi puse în aplicare, vor atinge scopul, sarcina noastră va fi cu mult mai uşoară.

Apelăm şi de această dată ca şi în trecut la bunul simţ colegial şi prietenesc către toţi colegii, pentru a ne da tot sprijinul moral şi material, necesar pentru desvoltarea operei noastre comune, manifestând prin aceasta o solidaritate cât mai puternică, care va servi ca exemplu pentru celelalte pături sociale.

Preşedinte, **V. Muşcinschi**

Membri: **Gr. Balan**, **Şt. Gheorghiade**, **I. Arhip**, **I. Mitre**, **I. Berliba**, **S. Bogos**, **I. Cernit**, **A. Albu**

Cooperativa „IZBÂNDA"
CHIŞINĂU

Bilanţul

încheiat pe data de 31 Decembrie 1936

ACTIV

Cassa	31704,50
Mărfuri proprii	446900 —
Mărfuri în consignaţie (şcolare)	30932 —
Mărfuri în consignaţie (literare)	179770 —
Depozite la div. instituţii	320 —
Debitori	104662 —
Deponenţi debitori	15070 —
Mobilier	18542 —
Cheltueli reportate	3182 —
Efecte publice	1203 —
Deţinători de efecte în garanţie	455000 —
Efecte primite în garanţie	3707 —
Total activ	1290992,50

PASIV

Capital social	137450 —
Creditori	162438 —
Deponenţi creditori	203457,50
Efecte de plată	308551 —
Diverse conturi creditoare	4393 —
Fond de rezervă statutar	2942 —
Fond de rezervă nestatutar	9316 —
Fond cultural	1412 —
Fond mobilier	944 —
Profit şi Pierdere	1382 —
Efecte primite în garanţie	455000 —
Deponenţi de efecte în garanţie	3707 —
Total pasiv	1290992,50

CONT PROFIT SI PIERDERE

DEBIT		CREDIT	
Cheltueli generale	38.940	Din vânzarea mărf. proprii	121.583,32
Salarii	106.226	Din vânz. mărf. în consignaţie	61.952,23
Chirii	28.817	Diverse beneficii	3.498,45
Asigurări	5.922	Total venituri	187.039 —
Dobânzi plătite	4.825	Pierdere	— —
Amortismente	927	Total	187.039 —
Total cheltueli	185.657		
Beneficiu net	1.382		
Total	187.039		

Preşedinte, **V. Muşcinschi**

Contabil, **P. Culcitchi**

COLEGI!

Aprovizionaţi-vă cu manuale, material didactic, rechizite şcolare, cărţi şi articole de papetărie numai dela:

Cooperativa corpului didactic

„Izbânda"

Str. Regele Carol I, Nr. 34, Chişinău

Unde găsiţi totul mai **BUN** şi mai **IEFTEN** decât la orice altă librărie, (marfa se dă şi în rate lunare). Nu uitaţi că **„IZBÂNDA"** este magazinul vostru, care nu urmăreşte câştiguri ci numai:

INLĂTURAREA SPECULUI
şi
IEFTENIREA CĂRŢII
deci:
PROGRESUL ŞCOALEI
şi a
CULTUREI POPORULUI

Infiinţaţi COOPERATIVE similare pe lângă şcoalele voastre

Deprinzând pe copii de mici cu economie şi chiverniseala raţională a banului, ziditi temelia viitorului de bună stare şi propăşire a neamului românesc, care nu poate veni decât dela un ţăran luminat, sănătos şi înstărit

Drumul salvător este:

COOPERAŢIA